

162036

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Yüksek Lisans Tezi

KADI BURHANEDDİN DİVANI (s. 61-91)'nin
GRAMATİKAL İNDEKSİ

Tezi Yöneten:
Prof. Dr. Muharrem ERGİN

E. NİLÜFER AKGÜR
No: 14

Şubat 1986

ÖN SÖZ

1345-1398 yılları arasında yaşamış olan Sivas hükümdarı Kadı Burhaneddin Ahmed, Türk edebiyatının en değerli şâirlerindedir. Ertana Beyliğinde kadılık, vezirlik ve atabeylik gibi görevlerde bulunmuş, bunların yanısıra devrinin ilimleriyle de uğraşmıştır.

Üzerinde Yüksek Lisans çalışması yaptığımız Kadı Burhaneddin Divanı, Londra'da British Museum'da (Or. 4126), tek nüsha halinde bulunmaktadır. Halil b. Ahmed tarafından istinsah edilmiş olan 796 (1393-94) tarihli nüsha, anlaşıldığı üzere Kadı Burhaneddin hayatta iken yazılmış olup şâirce de görülmüştür. 608 sayfadan ibaret bu Dîvan nüshasında, 1268 gazel, 45 eksik gazel, 3 beyit, 20 rubâf ve 116 tuyuğ bulunmaktadır.

Dîvan, Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanmıştır (Ankara, 1943). Daha sonra ise Prof. Dr. Muharrem Ergin, Kadı Burhaneddin Dîvanı'nın tam metnini içine alan yeni bir çalışmada bulunmuştur (İstanbul, 1980). Bu metin tesbitlerinden başka, Kadı Burhaneddin, dili ve edebî yönü hakkında bazı makale ve eserler hazırlanmıştır. Bunlardan birisi, Prof. Dr. Muharrem Ergin'in Kadı Burhaneddin Dîvanı Üzerine Bir Gramer Denemesi (Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, İstanbul 1951), diğeri Prof. Dr. Yaşar Yücel'in Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti (Ankara, 1970), bir diğeri de Prof. Dr. Ali Alparslan'ın Kadı Burhaneddin Dîvanı'ndan Seçmeler (İstanbul, 1977)'idir.

Kadı Burhaneddin'in, Arapça ve Farsçayı çok iyi biliyor olmasının yanında, devrinin iki yazı dilini, yâni Doğu Türkçesi ve Azerî, Osmanlı kolları ile birlikte Batı Türkçesini kaynaştırmış olması da onun Türkçeyi ne kadar iyi kullanabildiğine dâir bize bir fikir verebilir.

O, çok zengin bir kelime hazinesine ve kıvrak bir ifadeye sahip oluşu, şiirlerinde tevriye, cinas gibi edebî sanatlara geniş yer vermesi ve aşırı coşkunluğu, lirizmi ile de anlaşılması hayli güç bir şâirdir. Bu yüzden şiirlerde geçen mânâlandıramadığımız kelimeler olmuştur. Yine de bunların mânâlarını mümkün olabildiğince metinden çıkarmağa çalıştık.

Çalışmamızda, bütün kelimeleri ve Arapça-Farsça tamlamaları madde başı olarak aldık. 61 ilâ 91. sayfaları içersine alan bu indeksteki sayılardan ilki şiir numarasını, ikincisi ise beyit numarasını göstermektedir.

Çalışmam sırasında yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Muharrem Ergin'e ve diğer bölüm hocalarıma teşekkür ederim.

E. Nilüfer Akgür

A

a	ey (hitap edatı, nidâ) a begüm 151/4
āb	bk. āb-1 hayvān
ābād	bk. her çî bād ābād
āb-1 hayvān	hayat suyu a. 180/4
‘aceb	(A.) hayret, şaşma ‘a. 144/3, 147/4, 157/9, 186/2, 188/5, 190/3
aç-	açmak a.! 150/9
ad	ad, isim a.-uñ (iye.) 165/4 a.-uña 166/6 a.-ı 179/3 a.-ını 180/7
ādem-zād	(F.) ādem oğlu, insanoğlu ā. 144/3
‘adl	(A.) adālet ‘a. 178/3
‘adū	(A.) düşman ‘a.-nuñ 169/4
āferīn	(F.) āferin, bravo; beğenme, alkış; yaratan ā. 156/1,1,1,1,2,3,4,5 ā.-sin 156/1
āferīniş	(F.) yaratılmışlar, bütün mahlûklar ā. 156/4
ağ	ağ a.-dan 146/1,3 a.-ını 146/3
ağaç	ağaç a. 196/2

ađı	ađı, zehir a. 142/4
ağız	ağız a. 146/2,2, 147/5,5, 151/2,2 a.-uđ 176/4 a.-um 157/2 a.-uma 186/5 a.-umadur 186/8 a.-uđ ađ- 150/9 a.-uđ ağzuma 186/5 a.-uğı 168/7, 174/2, 176/5, 181/4 a.-uğa 168/5, 194/3 a.-ınuğ 187/2 a.-ına 151/6
āh	ah! ā. 145/1, 172/1, 194/1
ađ	ak, beyaz a. 168/3
ađ-	akmak a.-ar 153/4, 185/2, 190/4 a.-dı 193/1
ađı	ište; āhir a. 169/1,1,2,3,4,5,6,7
āđır	(A.) son, sonunda, nihāyet (bk. āđır) ā. 170/ 1, 193/5
ađıt-	akıtmak a.-ur 149/1, 155/4 a.-a 186/9
āđir	(A.) son, sonunda, nihāyet (bk. āđır) ā. 138/5 ā. zemān 186/11
āhū	(F.) ceylān ā.-sı 145/5

'akl	(A.) akıl 'a. 157/10, 177/3, 195/3 'a. ile 165/2 'a.-ı 192/2 'a.-a 159/1 'a.-uma 136/4
'aks	(A.) akis 'a.-ince 138/4
āl	(A.) hfile, düzen ā. ile 168/1
al-	almak a.-uram 146/2 a.-dı 178/6, 190/9 a.! 171/7 a.-sun 159/3 a.-a 176/5 a.-alı 193/3 a.-ur imiş 151/6
ala	alaca, karışık renkli a. 180/2
'alāka	(A.) alāka, iz 'a. 184/1
'alāmāt	(A.) alāmetler, işāretler, izler 'a.-ına 172/11
'ālem	(A.) ālem, dünya 'ā. 147/3, 199/6 'ā.-de 147/4, 161/3, 191/2
ālet	(A.) ālet, vāsita ā.-dür 158/4
'ali	(A.) Ebû Tālib'in oğlu, Peygamberimizin dāmādı ve amcazādesi, dördüncü halife 'a.-yile 140/5

allāh	(A.) Allah, Tanrı a. 194/4
altun	altın a. 180/11, 186/1 a. kıl- "altın yapmak" 138/7
amān	(A.) emniyet, rahatlık, güvenlik a.-dan 171/7, 175/3
amāsiye	Amasya şehri a. gibi a.-sin 160/4
añ-	anmak, hatırlamak a.-ıcañ 154/1 a.-dum idi 157/2
aña	bk. ol
ancağ	ancak a. 186/7
ançılayın	onun gibi, öyle a. 187/3
and	ant, yemin a. iç- "yemin etmek" 164/3, 166/5 a.-ını iç- 158/2, 160/3
anda	bk. ol
andan	bk. ol
anı	bk. ol
añla-	anlamak a.-ğıl 136/4 a.-r iseñ 172/9
añlat-	anlatmak a.-ma! 168/7
anuñ	bk. ol
anuñçün	bk. ol

apar-	götürmek, alıp götürmek a.-ur 192/7 a.-dum 158/4 a.-dı 143/5 a.-duğ 157/10 a.-uñ! 173/3
ara	ara; vakit, zaman a.-da 162/4 a.-sını 169/4 a.-larına 157/8
'arak	rakı (?) 'a. kıl- "rakı içmek" 190/3 <i>terlemek (?)</i>
'arız	(A.) yanak 'ā.-uñ lütfını 171/2
'arif	(A.) irfan sâhibi, bilen, bilgili 'ā. 153/1
artur-	artırmak, arttırmak a. 155/5
arzü	(F.) arzu, istek, dilek a. kıl- "istemek" 147/4
āsaf	(A.) Süleyman Peygamberin vezîri, vezir ā.-a 151/4 ā.-ına 177/3
āsān	(F.) kolay ā. 157/13, 13
asıl-	asılmak a.-a 150/7
'asr	bk. ferīd-i 'asr
aş	aş, yemek a. 183/1 a.-ını 139/2

aş-	aşmak a.-a gerek 139/2
‘āşık	(A.) âşık (bk. aşağıya) ‘ā. 151/5, 165/1, 194/4 ‘ā.-ı (akk.) 170/1
‘āşık-ı mā-lā-ke-lām	söz götürmez âşık, gerçek âşık ‘ā. 186/5
āşinā	(F.) tanıdık, bildik; sevgili ā.-ya 169/5 ā.-sı 149/1
āşüfte	(F.) çıldırırçasına seven, delicesine tutkun, aşkından perişân bir halde olan ā.-dür 162/2
at	at (hayvan); satranç oyununda bir taş a. 172/8 a.-ıdur 172/6 a.-ın 190/9 a.-ına karşı 172/6
at-	atmak, bırakmak a.-ar 178/7, 189/1 a.-dı 193/1 a.-a 175/1 a.-up 168/3 a.-duğı 137/4 a.-mağ ile 175/1
āteş	(F.) ateş ā. it- 187/2
atıcı	atıcı, nişancı a.-yı 175/6
atın-	atılmak, atılmak, sıçramak a.-a 172/6
atlu	atlı a.-sı 169/4

av	av a. idi 188/2 a.-a 150/11	
āvāz	(F.) ses, sedâ ā.-a 188/2 ā.-uñ 199/7	
ay	ay, kamer a. 143/2, 157/12, 174/1, 194/2, 195/2 a. ile 166/1 a.-a 169/3, 195/2,2	
ayağ	ayak a. (el ü a. ur-) 169/5 a.-uñ izi tozı 149/3 a.-uñuñ 164/3 a.-uñ öp- 175/5 a.-uña 197/2 a.-uñda 183/4 a.-ı tozları 137/7 a.-ına 162/5 a.-uñuza 170/4	(krş. ayah)
ayah	kadeh, çanak, kâse a. 145/2 a.-ı 177/2 a.-ı 183/1 a.-ıyile 147/3 a.-ını 146/1 a.-ın 147/3	(krş. ayah)
ayah	ayak a. 152/3, 183/4	(krş. ayağ)
ayah	kadeh a. 166/1, 170/5, 176/1, 186/1	(krş. ayağ)
āyāt	(A.) âyetler ā.-ına 172/3	

'ayb	(A.) ayıp, kusur 'a. etme- 185/2
āyet	(A.) âyet ā. durur 138/5
ayıl-	ayılmak a.-a 166/1
ayır-	ayırmak a.-mahlıh 167/8
ayıt-	söylemek, demek a.-ur (aydur) 166/5
āyine	(F.) ayna ā. 189/3,4
'ayn	bk. aşağıya
'ayn-ı hayāt	hayat pınarı, hayat suyu 'a. ol- 153/3
'ayn-i cemāl	cemālın gözü, güzel yüzdeki göz 'a.-ini 165/5
ayrıl-	ayrılmak a.-mamağa 166/5
ayru	ayrı a. 144/5
'ayş	(A.) yaşama 'a.-i (iye.) 144/5
ayyār	(A.) hilekâr, dolandırıcı; kurnaz a. 196/4
āz	(F.) hırs, tamah, açgözlülük ā.-a 188/1
'azīz	(A.) muhterem, sevgili 'a. 172/7
āzürde	(F.) incinmiş, kırılmış, gücenmiş ā. kılma- 153/4

B

bābil	bk. çeh-i bābil
bābilī	(A.) Bābil'e ait, Bābil ile ilgili b.-dür 153/2
bād	bk. aşağıya
bād-ı hevā	heves rüzgârı b.-yile 166/9
bād-ı nesīm	hafif rüzgâr b.-dür 165/3
bād-ı şimāl	kuzey rüzgârı b.-e 180/7
bād-ı vebāl	azap, günah rüzgârı b.-e 176/3
bād-ı zemherīr	zemherir rüzgârı, şiddetli soğuk rüzgâr b. 136/5
bağ	(F.) bağ, büyük bahçe; bağ, bend b.-dan 146/2,4 b.-ı (üzüm b.) 153/6
bağır	bağır, sine b.-ı 188/3 b.-ümü 193/2 b.-uñı 157/12 b.-lu (taş b. "acımasız, kalpsiz") 148/3
bağla-	bağlamak b.-ram 140/2 b.-mışam 152/2 b.-mayam 140/2
bah-	bakmak b.! 167/2 b.-uñ 172/1 b.-a 177/4 b.-ip 172/4

	b.-an 195/2	
	b.-ımaz 191/9	
bahā	(F.) pahā, değer, bedel	(krş. behā)
	b.-yile 166/4	
bā-haber	haberi olan, haberli	
	b.-den 140/7	
bahr	(A.) deniz	(bk. bahr-ı 'ummān)
	b. ile 192/3	
bahr-ı 'ummān	Umman denizi, Arap yarımadasının güneyi ile İran'ın güneyi arasında kalan deniz	
	b. 156/5	
balıĝ	balık	
	b. 146/3	
	b.-ını (dil b.) 146/3	
bām	bk. zemzeme-i zīr ü bām	
baña	bk. ben	
bārī	(F.) hiç olmazsa, bir kere	
	b. ki 174/4	
	b. kim 175/1	
bārīk	(F.) ince, nāzık	
	b. 174/4	
basıl-	basılmak, yatışmak, yatıştırılmak	
	b.-a 150/10	
baş	baş, kafa; saç, saç örgüsü; ilk, ön, önde gelen	
	b. 139/4, 145/3, 183/4, 196/1,1	
	b. ile 183/4	
	b.-a 139/4, 196/1	
	b.-uma 139/4	
	b.-ı 166/2	
	b.-in vir- 182/1	
	b.-ını 139/1, 183/4, 196/1	
	b.-ına 180/5	

	b.-ından 139/2
	b.-umuz 199/2
bāşed	(F.) olur, ola b. ki 166/7, 194/1
başla-	başlamak b.-dı 150/5, 186/1
bāṭın	(A.) iç, görünmeyen, gizli b. 182/2
bay	zengin b.-a 195/3,3
be-bād-ı hevā	heves rüzgârına b. 150/1
bedr	(A.) ayın on dördüncü gecesi; dolunay b. 169/3, 194/2,2, 195/2,2 b. ol- 140/4 b.-ün 184/1 (ıye.) b.-i 157/9
be-endāze	(F.) ölçülü b. 188/5
beg	bey (krş. big) b.-üm 151/4, 180/14, 186/6, 192/7, 197/2
behā	(F.) kıymet, bedel, değer, pahâ (krş. bahā) b. 186/10
bekā	(A.) bâkîlik, kalıcılık; devam, sebat b.-sı yoh 143/6
bekām	(F.) maksat ve merâmına ulaşan b. olma- 190/2
be-kirmān	(F.) Kirman'â b. 157/10
belā	(A.) belâ, musîbet b.-dur 168/1

be-mīzān	(F.) terâziye, terâzi üzere b. 157/9
ben	ben b. 140/2, 145/4, 146/3,5, 150/5, 152/1, 154/4, 159/5, 161/1,4,4, 162/1,4, 167/6, 168/2, 172/2,12, 178/5,5, 180/7, 181/1,5, 182/3, 184/2,5, 185/5, 186/2,3, 194/2,4, 196/4 b.-üm 142/4, 181/2 binüm 138/7, 148/1,1,2,3,4,5,5, 149/4, 162/2, 194/1 binümle 170/5 bini 140/1, 144/1, 145/5, 153/7, 166/5, 170/2, 175/1,1,2,3,4,4,5,6,7, 180/8, 181/5, 196/4,4 baña 138/6, 149/4,5, 153/3, 155/2, 167/5, 170/4, 180/9, 183/6, 186/2, 190/2, 194/4, 198/2 b.-de 196/1 binde 186/4 b.-deyim (II. mısra) 161/4 b.-desin 161/4,4, 162/4 binden 184/5 binden öndin 150/11
beñ	yüz ve vücuttaki siyah nokta, bēn b.-üñ (benefşe b.) (iye.) 145/3
bençileyin	benim gibi b. 176/5, 197/1
bend	(F.) bağ b. ol- 199/8 b.-e düş- "bağlanmak" 161/2 b.-üm 141/4 b.-ine 141/4, 166/9
bende	(F.) bağlı, bağlanmış; kul, köle b. ol- 150/7,7, 190/7 b.-yim 161/4 b.-sin 161/2 b.-sinè 186/7

benefşe	(F.) menekşe b. 145/3, 151/6, 166/3
beñiz	beniz, yüz, çehre b.-i (beñzi) (iye.) 146/5
beñze-	benzemek b.-r 144/3, 195/2
beñzet-	benzetmek b.-ipdür 180/8 b.-e başla- "benzetmeye başlamak" 150/5 b.-i bil- "benzetebilmek" 180/1
ber-der	(F.) sine yırtan, gönül yaran, delen b.-dür 199/1
beşāret	(A.) müjde, muştu b. 159/1 b. ol- 160/1, 164/1 b.-dür 158/1,1 b.-i (iye.) 163/1
beyzā	bk. yed-i beyzā
bırah-	bırakmak b.-urlar 151/7 b.-miş 195/1 b.-dı 166/9
bī-çāre	(F.) çāresiz b. 191/3
bī-çün	(F.) emsālsiz, eşsiz; sebep sorulmaz, Allah b. için 198/2
big	bey (krş. beg) b.-üm 175/3
bī-haber	(F.) habersiz b.-dür 179/2 b.-e 140/7
bī-karār	(F.) kararsız (bk. zülf-i bī-karār) b. it- 190/1

bil

bel

- b.-i 146/5
- b.-üme 140/2
- b.-ün 180/8
- b.-ün ile 168/5, 175/4,5
- b.-ün ışkı 179/1
- b.-ün inceldügi 176/3
- b.-ün kılıyile 174/2
- b.-ün meyli 180/9
- b.-üni 168/7
- b.-üne 144/2, 154/2, 194/3
- b.-ünedür 141/6
- b.-ünde 141/7, 179/5
- b.-ünden 167/3
- b.-i 145/6
- b.-iyile 150/6
- b.-i kılına 187/4
- b.-ini 146/1, 157/5,11, 160/3
- b.-ine 150/5, 171/7, 174/4
- b.-inde 163/3
- b.-inden 137/2
- b.-ümüze 179/1
- b.-lerine 182/7

bil-

bilmek

- b.-ürem 157/13
- b.-ür 178/1, 191/6, 192/5
- b.-düm 157/12
- b.-iser (saça b.) 183/4
- b.-em mi (döye b.) 172/2
- b.-esin 186/7
- b.-e 153/1, 193/4
- b.-e (beñzedi b.) 180/1
- b.-üp 148/2
- b.-imezem 141/8, 150/6
- b.-imedüm 178/8

bilād	(A.) memleketler, şehirler, kasabalar b. 144/5
bile	ile, beraber (edat) b. 165/2 b.-sine 157/10
billāh	(A.) Allah için b. 148/1,1,2,3,4,5
biñ	bin (1000) b. 196/1,1 b. (yüz b.) 187/2
bināgūş	(F.) kulak memesi b.-uñ (iye.) 197/3
binde	bk. ben
binden	bk. ben
bini	bk. ben
binüm	bk. ben
bir	bir b. 136/5, 138/5, 141/8, 144/2, 145/2, 147/1,2, 154/2, 158/3, 159/1,5, 160/5,5, 161/3, 167/2,5, 169/4,7, 173/2, 174/1, 175/6,7, 178/1, 179/6, 184/4, 188/1,2,3, 189/1, 191/2, 192/6, 196/1, 1,2,2, 197/3, 198/2,3,5, 199/8 b.-i (iye.) 147/5 b.-ine 147/5
biribi-	göndermek (krş. virbi-) b.-di 196/6
biryān	(F.) kebab, tava, tepsi gibi şeylerde susuz veya az suda pişirildikten sonra kızartılan et kebabı (Anadolu'da toprak çukurda pişirilir ve "pîren" adını alır) b.-dur 161/5

bismillāh	(A.) besmele, "Bismillāhi'r-Rahmāni'r-Rahīm" cümlesinin adı b. 192/7
bitür-	bitirmek, yetiştirmek (bitkiler için) b.-em 140/1
bī-vefā	bk. ma'sūk-ı bī-vefā
biz	biz b. 137/1,1,2,3,4,5,6,7, 169/4, 198/1,1,2,3,4,5 b.-üm 160/1 b.-üm ile 189/1 b.-i 142/1,5, 147/3, 163/3, 167/10, 169/2, 183/5 b.-e 138/4, 143/7, 147/3, 148/3, 155/1,2, 158/1, 160/1, 164/1,1,2,2,3,4,5, 173/3, 186/1, 188/2, 191/7 b.-den 163/3, 186/3
borç	borç b.-ı (iye.) 140/5
boyun	boyun b.-uma 160/3, 166/5, 193/5 b.-umadur 186/8 b.-ına 149/4 b.-uñuzadur 170/2
böyle	böyle b.-ce 182/6
bu	bu b. 136/4, 138/2,4,5,7,7, 139/1,2, 140/3, 141/2,8, 143/2,3,6,6, 144/3, 145/7, 146/4,5, 147/4, 148/1, 1,3,4,5,5, 149/4, 150/10, 151/4, 152/1,4, 153/1, 2,4,5,5,6, 155/1,5, 158/4, 160/1, 162/3,4,5, 163/1, 164/4, 165/2, 166/1,2,4,8, 167/1,6,8, 168/5, 169/2,3, 171/3, 172/1,2,5,11, 174/4, 175/2,3, 178/8, 179/5, 181/1, 182/4, 184/4,5, 186/4,13, 187/1,3, 190/5,8,9, 191/6,7, 193/2, 195/3, 197/4, 198/3, 199/4,7, 200/1

	b.-dur 144/3
	b.-nuñçün 151/6
	b.-nı 157/4
	b.-nda 199/2
	b.-nca 171/7, 183/4
buçuğ	buçuk, yarı, yarım
	b.-ın (dün buçuğı "gece yarısı") 157/7
buhār	buhar, buğu
	b. it- 190/4
bul-	bulmak
	b.-ur 186/13
	b.-dı 180/10
	b.-am 190/10
	b.-asın 186/5
	b.-a 146/4, 150/4, 165/1,1,2,3,4,5, 172/8
	b.-ur isem 153/7
	b.-madı 186/10,10
	b.-ımazam 175/2
	b.-ımaz 157/7
	b.-ımamışam 193/3
bulaş-	bulaşmak
	b.-dı 181/3
bulın-	bulunmak
	b.-ısar 150/2
bunçılayın	bunun gibi
	b. 197/2
būse	(F.) öpme, öpüş, öpücük
	b. 199/9
buyur-	buyurmak
	b.!: 199/9
būlbūl	būlbūl
	(bk. aşağıya)
	b. 166/8
	b.-ün (gen.) 167/2

b.-i 146/4
b.-e 145/4, 147/1, 187/6
b.-iydi 152/5
b.-ler 176/4

bülbül-i latîf-nevâ güzel sesli bülbül

b. 150/1

bünyād (F.) asıl, esas, temel

b. 144/2

bürhān (A.) delil, isbat, tanık

b.-a 182/3

b.-a mı 192/6

C

- cādū (F.) cadı, büyücü; gözün sıfatı olarak "çok güzel (göz)"
 c. 148/4, 149/3, 183/3, 190/6
 c.-lığıyla 143/3
- cāh (A.) ftibār, mevki
 c. ile 192/7
- cām (F.) kadeh
 c. 186/8
- cān (F.) can, ruh, yaşayış; gönül
 c. 146/5, 150/7, 152/4, 156/1, 157/1,10,13, 159/1,
 162/1,1, 164/4, 165/2, 166/2, 174/2, 178/5,
 179/5, 182/1, 183/2
 c. için 178/5
 c. ile 164/2
 c. mısın 141/8
 c.-nın 144/5
 c.-ı 140/5, 175/2, 190/7
 c.-a 137/4,7, 167/2,8, 168/4, 174/5, 181/2
 c.-a mı 192/1
 c.-dan 167/8, 171/2, 175/7
 c.-dan özge 159/3
 c.-um 141/6, 143/4, 147/2, 151/5, 165/1,1,2,3,4,5,
 168/7, 169/7, 174/4, 181/2,2,2, 186/6
 c.-umdur 141/7
 c.-um derdine 197/4
 c.-umu 159/2, 180/3, 186/5
 c.-uma 148/5, 159/5, 183/1, 186/11, 199/8, 200/1
 c.-umda 160/2, 174/3
 c.-umdan 167/8
 c.-unı 166/4
 c.-una 190/7
 c.-ı 168/5
 c.-ını 182/6
 c.-umuz 191/7
 c.-umuzı 148/4
 c.-umuza 156/3, 160/1, 186/12

- c.-uñuz 170/1
c.-suz olma- 190/7
- cānān (F.) sevgili
c.-a 182/1, 183/1
- cefā (A.) cefā, eziyet, ezā, cevr
c. 169/1
c.-dur 140/3
c. gerekmez mi 148/2, 151/5
c. kıl- 142/3
c.-yı 148/3
c.-ñ odına 151/1
c.-sını çek- 150/3, 152/1
- cem (A.) toplama, biriktirme, yağma
c. 197/3
c. ol- "toplanmak" 186/4
- cemāl (A.) güzellik, yüz güzelliği (bk. 'ayn-i cemāl)
c. 138/5
c.-üne 180/1
c.-ünden 187/6
c.-i 175/6, 190/3
- cenāyib (A.) yedek hayvanlar, binekler
c.-ini (ışkının c.) 173/4
- ceng (F.) cenk, savaş, vuruşma
c.-i (akk.) 189/1
- cennet (A.) cennet, uçmak
c. refrefine 177/4
- cevher (A.) cevher, elmas, değerli taş
c. 186/10
- cevherī (A.) cevhere, değerli taş veya inciye ait olan,
cevherle yazılmış, işlenmiş bulunan, cevherli
c. 181/4

ceyhūn	Ceyhun nehri c. 196/5 c. için 198/1
cezā	(A.) cezâ c. gerekmez mi 151/6
ciger	(F.) ciğer, bağır (bk. hūn-ı ciger) c. ü dil 192/5 c. kanıyla 158/4 c.-i (iye.) 187/5
cihān	(F.) âlem, kâinat, dünya, yeryüzü c. 138/4, 141/1, 143/6, 149/4,4 c. içre 153/1 c. içinde 169/6 c.-i 178/5,5, 180/6, 190/1 c.-a 167/1, 174/3 c.-da 143/1, 187/3
cins	(A.) cins, nevi, çeşit; soy c. 154/4 c.-e 154/4
cümle	(A.) cümle, bütün, herkes c. 156/4, 175/7, 185/1 c.-yi 172/12 c.-sini 187/7

Ç

çağır-	çağırmaq ç.-uram 197/4	
çāh	bk. aşağıya	(krş. çeh)
çāh-ı zenehdān	çene çukuru ç.-ına 157/4	
çalab	Tanrı, Allah ç. 191/6	(krş. çalap)
çalap	Tanrı, Allah ç. 153/5	(krş. çalab)
çāre	(F.) çāre, devā ç. 150/2, 191/3 ç. degül 184/5 ç.-dür 190/4 ç. kıl- 199/5 ç. ol- 191/3,5 ç.-m 191/5	
çarmıh	(F.) "dört çivi", çarmıh, suçluyu haça germek için kurulmuş put şeklindeki darağacı. ç.-ıyile 141/5	
çeh	bk. aşağıya	(krş. çāh)
çeh-i bābil	Bābil kuyusu; Bābil'de, Harut ile Marut'un kıyāmete kadar saçlarından asılı kalacakları kuyu ç. 193/4 ç.-ūñi 171/3	
çek-	çekmek; katlanmak ç.-erem 146/1,1,2,3,4,5, 152/1 ç.-dük 169/1 ç.-sün 150/3 ç.-e 171/5 ç.-dügüm 167/3 ç.-diyse 180/10	
çekişig	çekişme, kavga ç.-e 151/7	

çemen	(F.) çimen, çayır, yeşillik ç. 166/4 ç.-de 167/2
çendān	(F.) o kadar, o derece ç. (ne ç. "ne kadar, ne derece") 157/5
çeng	(F.) kânuna benzer, dik tutularak çalınır bir çe- şit saz ç.-ine (tenümüz ç.) 198/5
çerh	bk. aşağıya
çerh-i müdevver	dönen çark, dünya, yuvarlak felek, gök ç. 141/2 ç.-dür 199/7
çevgān	(F.) cirit oyununda atlıların birbirlerine attıkları değnek, ucu eğri değnek, baston ç.-a 182/5
çih-	çıkmak ç.-dı 150/11, 171/6 ç.! 172/9
çoh	çok ç. 150/9, 176/3 ç. durur 156/4
çuhur	çukur ç.-ın 193/4 ç.-ına 192/7
çūn ü çirā	(F.) niçin ve neden ç. 198/2
çū	(F.) çünkü, gibi, için, mâdem ki, ne vakit ki ç. 137/5, 140/5, 145/2, 146/5, 151/4, 153/2, 154/4, 155/5, 157/15, 159/4, 165/4, 170/15, 172/10, 178/2, 191/7

çün

(F.) çünkü, için, mâdem ki, ne vakit ki, artık
ç. 137/4,6,7, 142/4, 143/4,5, 146/1, 150/2,12,
163/2, 172/5, 174/2, 188/4, 189/2, 190/4,
193/4, 195/2, 199/5

çünkü

(F.) çünkü, mâdem ki
ç. 157/3, 161/2, 162/4, 166/6, 172/11, 186/13

D

dahı	dahi, da, de; artık d. 137/6,7, 140/2, 147/3, 153/3,4, 154/5, 157/15, 161/3, 166/4, 169/5, 172/9, 175/7, 180/9, 184/4, 189/2, 190/3, 193/3, 194/2, 196/5, 199/8
dalāle	(A.) doğru yoldan sapma, hatâya düşme, günaha girme d. çek- 180/10
dām	(F.) tuzak, ağ d. ile 168/1
dāne	(F.) kurşun d. 168/1
dār	bk. pāy-ı dār
defīne	(A.) yere gömülmüş altın ve sâire gibi değerli eşyâ, define d. 177/1
deg-	değmek d.-mez 198/2 d.-mesün 178/7
degin	kadar d. 193/3, 194/1
degül	değil, değildir d. 147/4, 184/5, 190/3 d. ise 174/4 d.-se 171/4 d.-mise "olmasaydı" 180/2
degür-	değdirmek, ulaştırmak d.-meyem 147/1
delāl	(A.) naz, işve, cilve d.-üñde 180/9
delāle	(A.) yol gösterme, kılavuzluk, alâmet olma, iz, işaret d. 180/9
delü	deli d. 168/5, 172/1

- dem (F.) dem, an, zaman
d. 147/1,2, 180/12, 186/4, 188/3
- dem (A.) kan
d. kıl- "kana bulamak" 188/3
d.-i (iye.) 188/3, 190/4
- dem-i serd soğuk, sert, kuvvetli rüzgâr, nefes
d. 136/5
- dem-sâz (F.) dost, arkadaş
d.-a 188/3
- dendân (F.) diş (ağızda bulunan)
d. 157/6
d. ile 192/3
d.-uña 185/4
- deñiz deniz
d. 169/5, 198/3
d. durur 177/1
d.-i (iye.) 139/1
d.-ler 139/2, 149/1
- der-beder (F.) serseri, perişan, dağınık
d. 198/1
d.-dür 179/4
- der-ber (F.) gönülde, sinede
d.-dür 199/1
- derd (F.) dert, gam, keder, tasa, kaygı
d. 150/2, 152/1, 155/5
d. ile 165/1
d.-e 143/3, 156/2
d.-den özge 143/3
d.-ümütüñ 155/5
d.-üme 148/1, 150/2, 157/11, 197/4
d.-ün artur- 155/5
d.-ini 169/1
d.-ine 197/4
d.-lü 167/2

derh̄or	(F.) lâıyk, münâsip d. ol- 185/3
dermân	(F.) derman, çâre d. 156/2, 157/11, 197/4,4
dest	(F.) el d. ü pāsı 143/5
devâ	(A.) devâ, çâre d. 150/2, 155/5 d.-sı 143/3 d.-sı gerek 155/5
devlet	(A.) devlet; saadet; baht, tâlih d.-den 158/1
devr	(A.) devir, zaman, çağ; dönme, döñüp dolaşma; dünya d. 162/3 d.-inde 141/2
di-	demek d.-rsin 192/1,1 d.-r 161/2 d.-düm 136/4,5, 161/1,2, 169/7, 170/4, 196/7,7 d.-diler 157/1,1,2,3,4,5,6,7,8,9,9,10,11,12,13, 14,15, 171/1,1,2,2,3,4,5,6,7 d.-!- 183/3, 186/6, 189/1 d.-yelüm 137/1,1,2,3,4,5,6,7 d.-ñ 139/2 d.-yem 167/6, 198/2 d.-ye (istek) 189/3 d.-yü 164/4, 171/6, 190/10 d.-rsem 141/3,3 d.-r ise 162/2 d.-düm ise 157/2 d.-mezem 168/2,3
dīde	(F.) göz d. 197/2

- dil dil (ağızda bultman)
 d. 178/1,1
 d. balığını 146/3
 d. at- 168/3
 d.-e 165/4
 d.-üm 180/11, 184/2, 189/3
 d.-ümden 176/5
 d.-ini 146/2
 d.-ine 151/6
- dil (F.) gönül (bk. dil-i dem-sâz)
 d. 136/4, 140/5, 145/7, 165/2, 168/1, 177/4, 178/3,
 180/1,10, 185/5, 191/6, 192/1,2,5, 193/2,2 (7. mısra)
 d.-i 146/2, 157/10, 166/9, 171/5 dil- (?)
 d.-e 180/13, 193/1
 d.-den 176/1
- dil- dilmek, dilimlemek, dilim dilim doğramak
 d.-e 193/2
- dilber (F.) güzel (bk. aşağıya)
 d. 150/5
 d.-ün (gen.) 155/1
- dilber-i zibā (F.) süslü güzel
 d. 188/1
- dile- dilemek, istemek
 d.-rem 141/5, 178/5, 186/7, 189/5
 d.-r 195/3, 196/3
 d.! 165/2, 193/2 (II. mısra)
 d.-diydi 165/2
 d.-r ise 139/5
 d.-mez 137/3
- dilek dilek
 d.-in 169/6
 d.-iyile 169/6
- dil-firīb (F.) gönül aldatan
 d. 187/7

dil-i dem-sāz	arkadaşın, dostun gönlü, sevgilinin gönlü d.-a 188/3
dil-keş	(F.) gönül çeken, çekici d. 187/7
dil-şād	(F.) gönlü hoş, sevinmiş d. 144/1
dimāğ	(A.) dimağ, beyin, akıl, şuur d.-uma 187/1, 190/4
dīn	(A.) din, iman d. ile İmān 171/4 d.-desün 162/2
dir-	dermek, toplamak d.-e 146/3
diril-	toplanmak d.-ür iken
diş	diş d. ile 181/3 d.-ünñ 151/7 d.-üni 186/10
diz	diz d.-inde 145/3
dök-	dökmek, akıtmak d.-erem 197/5 d.-di 158/4, 181/3, 197/2 d.-e 196/7
döy-	katlanmak, tahammül etmek d.-e bil- 172/2 d.-imeye 183/3
du'ā	(A.) dua, Allah'a yalvarma, niyaz d.-sı 149/5
dur-	durmak d.-ur (yardımcı fiil olarak bildirme görevi görür) 137/3, 138/2,5, 143/6, 148/5, 149/2,3, 150/8,

166/2,3, 167/6, 172/11, 175/5, 176/3,3, 177/1,
185/1, 186/11, 192/6, 197/3

dut-	tutmak; sarmak; almak; farzetmek; durdurmak
	d.-aruz 140/7
	d.-dı 170/3
	d.-am 148/4, 178/6
	d.-a 188/4
	d.-up 171/6
	d.-alı 176/1
	d.-an 166/1
	d.-duğum 149/5
	d.-aydum 172/8
duy-	duymak
	d.-masun 168/3
dükān	(F.) dükkān (krş. dükkān)
	d.-a 181/4
dükkān	(A.) dükkān (krş. dükān)
	d.-a mı 192/4
dün	dün; gece
	d. 157/7, 160/2, 166/8
dünyā	(A.) dünyā, içinde yaşadığımız âlem
	d. 138/3
	d.-da 144/5, 165/5, 179/3, 186/5, 188/2
dür(r)	(A.) inci (bk. aşağıya)
	d. 145/5, 197/2
dür-i meknūn	mahfazalı parlak inci
	d. için 198/3
dürlü	türlü
	d. (iki d.) 168/4
dürt-	sürmek, sıvamak
	d.-er isem 142/2
düş	rüyâ
	d.-dür 138/4
	d.-ün (iye.) 138/4

düş-	düşmek d.-er 149/4, 166/8 d.-miş 157/4 d.-düm 161/2, 167/7, 172/11 d.-di 157/8, 168/5, 188/2, 190/5 d.! 162/5 d.-e 174/5 d.-iben 164/2 d.-eli 143/4, 150/5, 179/4 d.-en 191/2 d.-dügüm 181/1 d.-erse 188/1,1,2,3,4,5 d.-medi 180/5 d.-megil 171/7 d.-mesün 168/1,1,2,3,4,5,6,7 d.-meye 180/13
düşmen	(F.) düşman d. 138/1, 139/1, 177/5 d.-e 139/2
düz-	düzmek, tanzim etmek, tertip etmek d.-di 156/5 d.! (nevā d.) 170/5 d.-iben 181/4 d.-diyidi 164/4
düzüm	dizim, dizi d.-ini (incü d.) 157/6

E

ebābilī	(A.) ebābil kuşuna ait; kuş sürüsü gibi (çok zülûf) e. 153/2
ebr	bk. aşağıya
ebr-i giryān	ağlayan bulut e. idügin 157/14
eger	(F.) eğer, şâyet e. 145/4, 160/1, 172/9, 177/5, 178/3, 180/10,11, 181/5, 199/8
egerçi	(F.) gerçi, her ne kadar, ise de e. 138/1, 143/5, 144/1, 148/5, 152/5, 160/5, 169/1, 195/3
egri	eğri e. 141/5, 168/2, 171/2 e.-ye 171/4 e.-siyile 142/3
eksük	eksik e.-ümüz ise 173/2
el	el e. 169/5, 194/3 e. ur- "el uzatmak" 180/14 e.-i 146/3 e.-e 168/1, 178/4 e.-üm 141/4 e.-üme 144/2 e.-ini 149/5, 191/8 e.-indesin 162/5 e.-inden 196/5
em-	emmek e.! 162/2
emer	<u>memedan kesilmemiş, meme emecek yaşta olan, bebek</u> e.-e 140/3
emcek	meme e.-in 140/3

emn	(A.) emniyet, eminlik e. ü amāndan 171/7, 175/3
ender-ser-i 'išk	aşkın başında, aşk üzerine e. 199/2
eñek	çene e. 192/7 e.-üñ çuhurın 193/4
er	er, erkek, adam, insan e.-e 140/2 e.-i 154/4,4, 157/7
er-	ermek, erişmek, ulaşmak e.-mişi kalmışumuzu 173/4
erir	(A.) ses, haykırış, oyunda mızıkçılık eden veya kazanan kimsenin kopardığı yaygara e. ol- 136/4
es-	esmek e.-erse 165/3
eser	(A.) iz, işaret, alâmet e. 193/4
esirge-	esirgemek e.-rem 162/1 e.-ñ 170/1
esri-	sarhoş olmak e.-di 196/6
esrük	sarhoş e. 179/6
eşek	eşek e.-dür 180/5
etek	etek e.-in (etegin) (akk.) 149/5
ev	ev e.-in (akk.) 159/2

evc	(A.) yüce, yüksek, bir şeyin en üst noktası e. 168/6
evliyā	(A.) erenler, kerâmet sahibi olanlar e.-laruñ (gen.) 149/5
evvel	(A.) önce e. 182/7
evvelīn	(A.) evvelkiler, öncekiler e. 150/12
eyle-	eylemek, etmek, yapmak e.-dũñ 163/3 e.-di 153/5, 159/5, 179/3, 182/2, 187/3, 194/4, 199/4 e.-yeyũm 144/1 e.-se 142/5 e.-yũben 196/3 e.-dũgtũñe 151/2 e.-meye mi 196/4 e.-yimeye 196/5
ezel	(A.) ezel, başlangıcı olmayan, öncesizlik e.-den 199/5

F

- falān (A.) herhangi bir şahıs, biri, belirsiz bir şey, filān
f.-dan 175/6
- fasl (A.) fasıl, zaman, ara
f. içinde 147/4
- fāş (F.) meydana çıkma, açığa vurma, yayma, dile verme
f. kıl- "meydana çıkarmak, yaymak" 196/6
- felek (A.) gök, semâ
f. (nüñ f.) 141/2
f.-ün 150/8, 172/9
f.-de 199/7
- fenâ (A.) fenâ, fânîlik, geçicilik; yokluk, yok
f. 143/6
f. durur 143/6
f.-dur 143/6
f.-da 143/6
- ferîd (A.) tek, eşsiz (bk. aşağıya)
f. 165/5
- ferîd-i 'asr asrın bir tanesi
f. 144/4
- ferişte (F.) melek
f.-ye 144/3
- ferr (A.) firâr, kaçma
f.-i (iye.) 144/3
- ferrâş (A.) hizmetçi
f. 183/5, 196/3
- ferzînle- (F.) satranç oyununda şahın müşâviri , vezîri su-
retinde kullanılan bir taş ile oynamak
f.-nüz 190/9
- feth (A.) fetih
f. ü fütühüñ 163/1
- fidâ (A.) fedâ
f. 152/4
f. it- 196/1

fīl	(A.) fil f.-i (akk.) 190/9
firāk	(A.) ayrılık, ayrılma f.-uñ 141/5 f.-a 184/5 f.-ında 172/2
fitne	(A.) belâ, sıkıntı, mihnet; karışıklık, kargaşa; güzel göz, güzel kadın (sevgili) f. gözi 173/5 f. durur 186/11 f.-ye 172/11 f.-ler 138/2, 150/10
frenk	frenk f.-i (türk ü f.) (akk.) 189/2
furāt	fırat nehri f. eyle- 144/1
fütüh	(A.) fetih, zafer f.-uñ (feth ü f.) (gen.) 163/1

G

- ğāliye (F.) misk ile anberden yapılmış siyah, kokulu bir madde olup boya olarak kadınlarca saçlara ve başlara sürülür
ğ. 142/2
ğ.-nũñ 142/2
- ğam(m) (A.) gam, dert, kaygı, keder, tasa
ğ. gör- 184/4
- ğamze (A.) süzgün bakış, yan bakış
ğ.-yle 168/3
ğ.-ñ ohı 171/6, 174/3
ğ.-si 155/4
ğ.-sinũñ 161/1
ğ.-lerũñ 193/2
ğ.-leri 150/11
- ğarām (A.) aşk, sevdâ, fazla gönül düşkünlüğü
ğ. ol- "âşık olmak, sevdâlanmak" 200/1
- ğāret (A.) çapul, yağma, akın
ğ. 159/2, 160/2
- ğārim (A.) rakip
g.-üm 200/1
- ğark (A.) batma
ğ. it- 155/3
ğ. ol- 174/1
- ğaş (F.) kendinden geçme
ğ. it- 187/6
- ğāziyāne (F.) gāzicesine, gāziye yakışacak şekilde
ğ. 167/11
- ğonca (F.) gonca, tomurcuk
ğ. 187/6
ğ.-sındandur 176/4
- ğulām (A.) köle, esir, kul
ğ. 186/6

- ğulğul gürültü, şamata; bağırsıp çağrışma (krş. ğulğule)
ğ.-ına 167/2
- ğulğule gürültü, şamata; bağırsıp çağrışma (krş. ğulğul)
ğ. 147/4

G

- gāh (F.) kâh, arasıra, kimi, bâzı, bâzan (krş. geh)
g. 162/4
- geç- geçmek
g.-er 147/3, 150/9
- geh (F.) kâh, arasıra, kimi, bâzı, bâzan (krş. gāh)
g. 151/7,7,7, 162/4, 172/8
- gel- gelmek
g.-ür 165/4, 167/10
g.-mişdür 141/1
g.-mişem 181/1,1,2,3,4,5
g.-di 167/1, 176/4
g.! 137/5, 144/2
g.-se 160/4
g.-e 165/4, 192/2
g.-en 169/6
g.-seyidi 160/2
g.-mez 167/3, 189/4
g.-medi 180/11
g.-mesün 168/7
g.-meye 191/2
- ger (F.) eğer
g. 147/4, 153/7, 165/2, 166/6, 169/4, 172/7,8,
174/5, 179/6, 182/4, 186/3,4,9, 198/3
- gerçek gerçek
g. mi 157/1,1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,
171/1,1,2,3,4,5,6,7
- gerçi (F.) gerçi, her ne kadar, ise de
g. 156/3, 157/13, 179/5, 186/2, 190/2
- gerd (F.) toz, toprak
g. ile 165/3
- gerek gerek, gerekli, lâzım, lüzumlu
g. 138/2, 139/1,1,2,3,4,5, 149/4,5, 153/7, 155/1,1,
2,3,4,5, 176/2, 182/3, 190/6

	g.-dür 183/5
	g. ise 155/2, 173/3,3, 174/3, 178/6, 193/2
gerek-	gerekmek, lâzım olmak
	g.-mez mi 148/1,1,2,3,4,5, 151/1,1,2,3,4,5,6,7
getür-	getirmek
	g.-ün 173/1,3,4
	g.-se 146/4
gevde	gövde (krş. gövde)
	g.-si 139/5
gez	gez, kertik, gedik, okun kirişe takılan kertığı
	g. it- "gezlemek" 171/5
gez-	gezmek
	g.-erüz 198/1
gezle-	gezlemek, okun gezini kirişe takmak
	g.! 175/6
gibi	gibi
	g. 151/3, 160/2, 166/2, 168/2, 173/5,5, 179/4, 197/1
gice	(F.) gece
	g. 141/3, 166/1,8, 168/4, 186/8,12, 193/3, 194/1,2
	g.-sinün 136/5
gir-	girmek
	g.-ür 166/2
	g.-ürüz 198/1
	g.-di 149/2, 179/2
	g.-se 178/4
	g.-e 180/8, 182/4
	g.-miş durur 176/3
girān	(F.) ağır, sıkıcı
	g. idi 179/5
	g. degül ise 174/4
girih	(F.) düğüm, bağ, dolaşıklık
	g.-inden 164/1

giryān	(F.) ağlayan, ağlayıcı (bk. ebr-i giryān) g. ü biryāndur 161/5
gīsū	(F.) omuza dökülen saç, uzun saç, saç örgüsü, kâhkül g.-ñuñ 141/4 g.-ña 162/2 g.-nda 196/1 g.-sı 138/6, 142/1,4, 150/6, 186/8, 193/5 g.-sı küfri 170/3 g.-sınuñ 157/5 g.-sına 142/2, 180/2, 187/4 g.-sıyle 161/2 g.-laruñ 154/1
gişi	kişi, insan, adam, kimse g.-ye 166/1
git-	gitmek g.-erem 184/5
gizle-	gizlemek g.-rem 174/3
gög	gök, gökyüzü (krş. gök) g.-e 187/2 g.-dedür 191/4
gök	gök, gökyüzü (krş. gög) g. -140/4
gönül	gönül g. 141/7, 145/1,2,7, 149/1, 150/12, 151/3, 161/2,5, 162/5, 177/3, 178/6,6, 179/2, 180/5, 189/2,4, 190/3,11, 196/5 g. al- "gönül çalmak, ayartmak" 193/3 g.-ün 172/1, 190/5 g.-i 143/1,3, 151/7, 156/2, 157/4, 159/4, 177/5, 192/7, 199/3,4,6 g.-e 151/5, 159/1, 183/3, 187/3, 191/3, 192/1, 196/6 g.-de 159/3, 177/1, 184/1, 191/4 g.-den 156/1, 167/4,9, 178/1

g.-üm 139/1, 141/6, 147/4, 150/4, 162/2, 164/2, 167/6,
168/5,7, 182/5, 184/4, 188/1, 194/3, 197/1

g.-üm için 157/8

g.-üm atına 172/6

g.-üm evin 159/2

g.-ümün 143/6, 160/4, 163/2

g.-ümi 143/5, 150/1, 156/5, 157/11, 170/3, 186/9,
190/1

g.-üme 142/4, 148/2, 154/1,5, 160/2,5, 161/1, 179/6,
180/6, 186/11, 196/7

g.-ümde 191/1

g.-ümdeki tek 192/3

g.-in 188/4

g.-in sahla- 172/4

g.-ine 157/7

g.-ler 172/10

gör-

görmek

g.-ürem 157/15

g.-ürsin 157/14

g.-ür 189/4

g.-ürüz 138/4

g.-miş 145/3

g.-düm 157/3,4,6, 176/5, 178/8, 180/3

g.-dük 143/1

g.! 138/7, 186/4, 193/5

g.-üp 181/4

g.-eli 152/4, 165/5

g.-en 192/4

g.-dügüm 167/3

g.-seyidüm 145/4

g.-eyidün 147/2

g.-ür ise 150/8

g.-ürse 174/2

g.-miş ise 186/3

g.-mez ol- 164/5

g.-memişem 179/7, 186/3

g.-medüm 156/2

	g.-medi 186/10
	g.-emezüz 164/3
	g.-imeyeli 174/1
	g.-meye 184/4
gösder-	göstermek
	g.-ür 138/3, 174/5
	g.-e 149/4
	g.-eydüm 145/4
	g.-me! 168/1,7
götür-	götürmek
	g.-gil 153/5
götürül-	götürülmek
	g.-di 180/14
gövde	gövde (krş. gevde)
	g.-den 186/5
göz	göz
	g. 182/3, 185/4, 196/7, 197/2,5
	g. it- "göz göz etmek, delik deşik etmek" 175/7
	g.-i 188/4
	g.-e göz 182/3
	g.-den 198/3
	g.-üm 149/1, 177/1, 180/12, 182/4, 184/3, 186/9, 196/6
	g.-üm yaşı 169/5, 190/1
	g.-üm yaşını 156/5
	g.-üm yaşın 181/4
	g.-üm yaşına 153/4
	g.-ümün 165/3
	g.-ümi 149/3, 157/14
	g.-üme 161/3, 196/7
	g.-ümden 185/2, 191/8
	g.-ün 143/3, 148/4, 149/3, 158/3, 160/4, 171/4, 175/1, 178/6, 179/6, 180/14, 187/7, 188/4, 192/5
	g.-ün ohi 183/2
	g.-ün ohına 167/4
	g.-ün ile 160/1
	g.-ünün 179/2, 199/9

	g.-üñi 171/3	
	g.-üne 168/3, 178/7, 183/3, 189/1	
	g.-ünde 179/7	
	g.-ünden 175/3	
	g.-ünle 151/1	
	g.-i 142/1,5, 153/2, 173/5, 177/2, 180/2, 190/6	
	g.-i āhūsı 145/5	
	g.-i ğamzesi 155/4	
	g.-i iṣārātına 172/10	
	g.-i oḡına 169/7	
	g.-ini 190/2	
	g.-ine 145/2, 189/4	
	g.-ler 178/7	
	g.-lerüm 161/5	
	g.-lerümün 193/5	
	g.-lerüme 137/7	
	g.-lerün 156/2,5, 186/11	
	g.-lerünün 181/1, 193/4	
	g.-lerüne 195/2	
	g.-leri 137/4,6, 138/2, 157/11, 159/2, 196/4	
	g.-lerinden 145/2	
gözet-	gözetmek, sakınmak, korumak	
	g.!: 175/1,1,2,3,4,5,6,7, 186/6	
gözyaşı	gözyaşı	
	g.-yile 174/1	
gūy	(F.) Acemlere mahsus bir çeşit oyun topu	
	g. it- 182/5	
gül	gül, gül çiçeği	(bk. gül-i handān)
	g. 146/4, 147/1,5	
	g.-ün 187/5	
	g.-e 195/1	
	g.-den 157/15	
gül-	gülmek	
	g.-e (istek) 147/1,5	

gülgün	(F.) gül renkli, pembe g. 190/3
gül-i handan	gülen gül, açmış, açılmış gül g. 157/14
gülşen	(F.) gül bahçesi g. 166/4, 187/5
güman	(F.) zan, sanma, sezme g.-a 167/3 g.-dan 175/4
gün	gün, güneş g. 150/10, 199/7 g.-i (akk.) 170/1 g.-i (iye.) 191/8
günah	(F.) günah, suç g. ol- 156/3
gündüz	gündüz g. 168/4, 182/3
güneş	güneş g. 140/4, 143/2, 162/3, 174/1 g.-ündür 168/6 g.-inde 152/2
güpe gündüz	güpe gündüz g. 182/3

H, H, H

- habbezā (A.) "ne sevimli, ne güzel" mânâsında takdir edatı
h. 150/1
- haber (A.) haber
h. 140/7
h. dut- "haber almak" 140/7
h. kıl- "haber getirmek" 200/1
- habeş (A.) Afrika'nın doğusunda, Yemen'in karşı kıyısında bulunan ve halkının çoğu Hıristiyan olan, Habeşistan kıtasında yaşayan yerli halk, Habeş
h.-e (hind ü h.) 189/2
- hacāt (A.) istekler, dilekler
h.-ına 172/12
- hacil (A.) utanmış, utancından yüzü kızarmış
h. düş- 166/8
- hadd (A.) derece, sınır, son
h.-e 183/6
- hadeng bk. tîr-i hadeng
- hadîs (A.) söz, sohbet
h. it- "konuşmak, sohbet etmek" 147/5
- hâ'il (A.) mânî olan, engel
h. 153/5
h.-i (akk.) 153/5
- hak(k) (A.) Allah, Tanrı
h. 140/1, 188/5
h.-a 148/2, 169/3
- hakâret (A.) hakâret, hakirlik, hor görme, incitme
h. ol- 164/4
- hâksâr (F.) toz toprak içinde kalmış, perîşân, düşkün
h. 190/10
- hâl (F.) vücuttaki siyah nokta, ben
h.-e 168/1
h.-üne 189/3

- hāl (A.) hal, durum
 h.-i 175/4
 h.-e 154/2
 h.-üme 194/1
 h.-i 168/5
- hālā (F.) hâlâ, şimdi, henüz
 h. 188/2
- hālāt (A.) haller, durumlar
 h.-ına 172/1
- hal-i la'1 la'1 taşının halli, çözülmesi
 h. ile 180/12
- hālīs (A.) hâlesiz, katkısız, saf, arı
 h. 180/11
- halvet (A.) tenhâ, yalnız kalma
 h. 147/4
- hamâ'il (A.) muska, tılsım (krş. hamâ'il)
 h. 158/2, 160/3, 167/5, 174/5
 h.-i (akk.) 153/7
- hamâ'il (A.) muska, tılsım (krş. hamâ'il)
 h.-e 166/5
- hâmil (A.) yüklü, taşıyan, götüren, sâhip
 h. durur 138/2
- hamle (A.) hamle, atılma, saldırma
 h. kıl- 167/11
 h. ur- 150/12
- handân bk. gül-i handân
- hân-gîr (F.) bir yeri mekân sayan
 h. ol- "yerleşmek" 144/4
- hâr (F.) diken
 h.-dan 146/4
- harâb (A.) yıkık, viran, perîşân
 h. it- "perîşân etmek" 159/4
 h. kıl- "harâb etmek, yakıp yıkmak" 160/4

- h. ol- "yıkılmak" 163/2
h. ü mest ol- 195/2
- h̄arām (A.) haram, yasak
h. kıl- 186/2
h. ol- 186/2
- h̄āre bk. s̄ir-h̄āre
- h̄arīs (A.) hırslı, tamahkâr, bir şeye çok düşkün
h. it- 167/10
- h̄ark (A.) yarıp yırtma, yara
h. it- "yaralamak" 186/13
h̄.-ı (iye.) 186/13
- h̄asāret (A.) zarar, ziyan, hasar
h. ol- 164/2
- hasen (A.) Hz. İmām-ı Hasan
h. 140/5
- h̄āsıl (A.) husûle gelen, olan, çıkan
h. it- "meydana getirmek" 150/12
h̄.-ı (akk.) 153/1
- h̄asta (F.) hasta
h. 143/3, 157/11, 172/10
h. ol- 151/1
h. kıl- 143/1, 148/4, 149/3
h. eyle- 151/2
h̄.-ma 148/4
- h̄at(t) (A.) hat, çizgi, yazı (bk. h̄at(t)-ı nesh)
h. vir- 172/3
h̄.-ı (iye.) 138/6
h̄.-ında 168/6
- h̄atā (A.) hatâ, yanlış, kusur
h. 188/4
h. diyü 171/6
h̄.-ya 171/7
h̄.-yile 179/6
h̄.-sı 143/7

- hatāyī (A.) tezhipte, açılmış lotüsü andıran bir çiçek motifi
 h. 171/3, 180/2
- hat(t)-ı nesh nesih yazısı, hattı
 h.-uñı 157/1
- havāle (A.) mânî, perde, duvar; bir işi başkasına bırakma
 h. 168/4
 h. kıl- "başkasına yüklemek, ısmarlamak" 180/4
- havāsıl (A.) hâsıl olanlar, meydana gelenler
 h.-ı (akk.) 153/2
- havāyī (A.) havâf, ciddî şeylerle ilgisiz, ciddî olmayan
 h. 179/4
- hāy (F.) hay, hey, vay, eyvah (ünlem); gürültü, feryat
 h.-ile (hūy u h.) 166/8 (krş. hey)
- hay(y) (A.) diri, canlı
 h. 174/1
- hayā (A.) utanma, edep
 h.-dan 190/3
- hayāl (A.) hayal
 h. ol- 174/2
 h.-e 167/3, 168/2, 175/4, 180/13
 h.-uñ 199/1
 h.-i 160/2,4, 188/2, 197/5
- hayāt bk. 'ayn-i hayāt
- hayli (F.) epeyce zaman, çokça zaman
 h. durur 149/3
- hayrān (A.) hayran, tutkun
 h. 197/1
- hayvān bk. āb-ı hayvān, leb-i hayvān
- hażîz (A.) en aşağı
 h.-e 168/6
- hecr (A.) ayrılık
 h. (vasl ile h.) 175/2
 h.-üme 148/5

	h.-ün 185/5	
	h.-ün ile 196/7	
	h.-i 191/4	
helāhil	bk. zehr-i helāhil	
helāl	(A.) helâl, haram olmayan	
	h. 186/2	
hele	hele	
	h. 169/7	
hem	(F.) hem, hem de	
	h. 138/1, 191/5	
hemîşe	(F.) her zaman, dâimâ	
	h. 146/5, 190/5	
hem-sāye	(F.) komşu	
	h. 195/1	
her	(F.) her	(bk. aşağıya)
	h. 138/3,4, 151/3, 156/5, 158/1, 165/4, 167/9, 175/6,	
	180/12, 186/7,8,12,12, 190/6, 191/4, 192/3, 193/4,	
	194/1,2,2, 197/4, 199/8,9	
her çi bād ābād	(F.) ne olursa olsun	
	h. 144/1	
hergiz	(F.) aslâ, hiç bir zaman	
	h. 153/3, 168/6	
hevā	(A.) hava, arzu, heves (bk. be-bād-ı hevā, bād-ı hevā)	
	h. 187/1	
	h.-da 198/5	
	h.-sı 143/4, 155/3, 187/2, 190/1	
hey	(F.) hey (ünlem)	(krş. hāy)
	h. 183/3, 186/6, 189/1	
hezārān	(F.) binler, binlerce	
	h. 156/1, 199/4	
hırka	(A.) hırka	
	h.-sın 185/4	

- hicāz (A.) Hicaz; Türk mûsikisinde bir makam
 h.-a 169/2
 h.-um 184/2
- hiç (F.) hiç
 h. 150/11, 168/5,6, 189/4
 h.-e say- "hiçe saymak, yok saymak" 174/2
- hidāyet (A.) doğru yol
 h. bul- 180/10
- hidmet (A.) hizmet, iş
 h.-e 156/3
- hikāyet (A.) hikâye
 h. 172/5
 h. it- "bahsetmek" 187/6
- hikmet (A.) hikmet
 h.-i işit- 153/6
- hilâl (A.) hilâl, yeni ay
 h. ol- 169/3
 h.-e 168/2
- hilāl (A.) diş, kulak karıştıracak âlet, göp
 h.-e 180/8,8
- hilālî (A.) hilâl şeklinde olan, hilâl gibi
 h. durur 150/8
- hîle (A.) hile
 h. 138/1,1
- hind (A.) Hindistan; Hintli
 h. ü habese 189/2
- hindū (F.) Hintli (saçının rengi dolayısıyla)
 h.-sı 199/6
- hōd (F.) kendi
 h. 150/6, 191/2,3
- hokka (bk. hokka-i la'1

hokka-i la'1	hokkayı andıran küçük dudak, ağız h.-de 157/6 h.-inde 192/4
hoş	(F.) hoş, güzel h. durur 166/2 h. ol- 181/5 h. it- 187/1 h. midi 151/5
hoş-âyende	(F.) hoş giden, beğenilen h.-sin 162/3
hoşlığ	hoşluk, iyilik; keyif h.-ı (iye.) 138/4 h.-ına 138/3
hüb	(F.) güzel h.-ları 143/1
hubb	(A.) sevgi h.-ı yimişin 140/1
hüblıđ	güzellik h. içinde 156/1
hüb-ruh	(F.) güzel yüzlü, yüzü güzel olan h. 173/1
hudāvend	bk. naks-ı hudāvend
humār	(A.) sarhoş, sersem, kendinden geçmiş, baygın h. it- 190/2 h.-a 191/5 h.-ı 145/2 h.-ıyam 191/5
hün	(F.) kan h. ah- 153/4 (bk. hün-ı ciger)
hün-behā	(F.) kan pahası, diyet h.-yiçün 152/4 h.-sı 149/2, 155/4

h̄un-ı ciger	ciğer kanı h. yi- 190/8
h̄urī	(F.) h̄urī, sevgili h. misin 144/3
hurūf	bk. ilm-i hurūf
h̄uy	(F.) h̄ū (ünlem) h. u h̄ayile 166/8
huzā	bk. rızā-yı huzā
hužūr	(A.) hazır bulunma h.-ūñ ile 146/4
hüccet	(A.) delil h. ü bürhāna mı 192/6
hük̄m	(A.) hüküm h.-ūñi kıl- 192/1
hümā	(F.) devlet kuşu, saâdet h.-yile 166/2
hüseyn	(A.) Hz. Hüseyin h.-e 140/5
hüs̄n	(A.) güzellik (krş. hüs̄n) h. 138/5, 151/4 h.-i 168/1, 174/4, 179/7, 194/4 h.-ūñ 143/5 h.-ūñe 197/1 h.-ünde 157/9 h.-i 159/3, 172/6 h.-i hayāli 188/2 h.-intūñ 172/3 h.-inde 137/1, 174/1
hüs̄n	(A.) güzellik (krş. hüs̄n) h. eri 154/4

I

'irāk

(A.) Türk mûsikîsinde bir makam
'1.-a (sipāhān ü'1.) 184/2

'ışk

(A.) aşk (bk. ender-ser-i 'ışk, tabīb-i 'ışk)
'1. 145/1, 154/4, 157/7, 167/5, 199/1
'1. iledür 180/11
'1.-uñ 177/1, 196/5
'1.-ı 194/4
'1.-a 172/1
'1.-um 164/5
'1.-umuñ 146/5, 172/6
'1.-uñ 144/4
'1.-uñ için 198/1
'1.-uñ ile 186/3
'1.-uñ kenārına 167/7
'1.-uña 180/12, 199/5
'1.-ı 148/5, 177/3, 179/1
'1.-ı odı 136/4
'1.-ı yolında 183/2
'1.-ınuñ 138/7, 173/4

iẓtirār

(A.) mecbûr, mecbûriyet
1. it- 190/8
1.-a 191/7

İ

- i ey! (hitap edatı, nidâ)
i. 148/3
- i- imek, olmak (cevherî fiil, isim fiili)
imiş 151/6
idi 157/2, 171/6, 179/5, 188/2, 198/4
idi (hoş midî) 151/5
isem 142/2, 149/2, 151/2, 153/7
iseñ 144/5, 172/9
ise 139/5, 140/1, 141/4, 150/8, 155/2, 157/2, 162/2,
169/2, 172/4,10, 173/2,3,3, 174/3,4, 178/6,
186/3,13, 187/7, 193/2, 194/2, 196/4
iken 157/8, 196/4
idügin "olduğunu" 157/12,14
- ‘ibād (A.) ibâdet edenler, kullar
‘i. 144/5
- icâzet (A.) izin
i. 176/4
- iç iç
i.-in taşın 182/2
i.-inde 147/4, 156/1, 162/3, 166/6, 169/6, 187/5,
197/1
i.-indedür 138/1,1,2,3,4,5,6,7
i.-indekin 186/9
- iç- içmek
i.-erem 166/5, 190/8
i.-mişüz 164/3
i.-düm 158/2, 160/3
i.-di 145/2
- içici içici, içen
i.-dür (kan i.) 192/5
- içre içinde
i. 153/1, 160/2

içün	için (edat) i. 157/8, 158/2, 166/8, 173/2, 175/7, 178/5, 198/1, 1,2,3,4,5
‘îd	(A.) bayram ‘î. it- 182/6
idġām	(A.) idgam, birbirine benzeyen iki harfi bir yazıp şedde ile okuma i.-1 (akk.) 180/3
iftitāh	(A.) açılma i. 186/12
ihmirār	(A.) kızılık i.-a 191/8
ihsān	(A.) bağış, lûtf i. (lutf u i.) 156/3
ihtimām	(A.) dikkat, özen i. 186/7
ihtitām	(A.) son, hitām, nihayet i. 186/12
ihtiyār	(A.) seçme, kendi arzusuyla hareket etme i. ile 145/7 i. it- "darmadağın et-" 190/6 i.-1 (iye.) 145/7
iki	iki (2) i. 168/4, 192/5 i. (otuz i.) 192/4
iksîr	(A.) ortaçağ kimyacılarının, çok tesirli olduğuna ve herhangi bir madeni altın yapacak kadar kuvvetli bir hassası bulunduğu inandıkları bir madde, iksir i. 138/7
il	il, el, memleket, ülke i.-inün 189/2
ilāh	bk. muğayyebāt-1 ilāh

ile	ile (edat) i. 144/2, 145/7, 146/4, 147/1,5, 154/2, 156/5, 157/11, 160/1, 164/2,5, 165/1,1,2,3,5, 166/1, 168/1,1,5, 169/2,7, 171/4, 172/8, 175/1,2,4,5, 180/12,13, 181/2,3,4, 182/2,5,7, 183/4, 186/3,4,4,13, 188/5, 189/1,1,4,5, 192/3,3,7, 195/3,3, 196/7,7, 197/3 i.-dür 180/11
ilet-	iletmek i.-ür (iledür) 171/4
'ilm-i hurūf	harflerden mânâ çıkarıp yorumlama bilgisi 'i.-i hattı 138/6
iltiyām	(A.) yaranın kapanması, onulma i. 186/13
imāle	(A.) vezne uydurmak için, kısa heceyi lüzûmundan fazla uzun okuma, imāle i. 180/3
imālet	(A.) meylettirme, bir tarafa eğme i. ol- "meylettirmek" 160/5
īmān	(A.) iman, inanç i. 157/12, 171/4, 197/3,3 i.-uñuz 170/3
'imāret	(A.) bayındırlık, saâdet, mutluluk; yoksullara yiyecek dağıtılmak üzere kurulmuş olan hayır evi (krş. imāret) 'i. kıl- "bayındır hâle getirmek" 159/4 'i. ol- 160/4 'i.-i (iye.) 163/2
imāret	(A.) imāret; bayındırlık, saâdet, mutluluk (krş. 'imāret) i. kıl- "mutlu kılmak, saâdetlendirmek" 159/3
īmen	(A. emîn) emîn, emniyetli, güvenilen i. ol- 175/3
imkān	(A.) imkān, olabilirlik i.-a 192/2
in-	inmek i.-mesûn 168/6

inām	?
	i. it- 154/5
inan-	inanmak
	i.-ur ol- 172/5
	i.-mañ 138/3
ināyet	(A.) lûtuf, ihsan, iyilik, yardım
	i. it- 163/2
	i.-ün (iye.) 151/4
ince	ince
	i. 141/6, 145/6, 146/1
	i. ol- 194/3
incel-	incelmek
	i.-dügi 176/3
incü	inci
	i. 157/6, 192/4
insān	(A.) insan
	i. 197/2
ip	ip
	i. oynın 166/9
ir-	ermek, erişmek, yetişmek, ulaşmak, varmak
	i.-er 137/4, 167/7, 197/2
	i.-düm 167/8
	i.-di 159/1, 181/2, 182/1, 191/7
	i.-dük 169/1,1,2,3,4,5,6,7
	i.-iser 163/1,1,2,3
	i.-e 139/3, 154/4, 194/3
	i.-ince 167/8, 181/2
	i.-icek 184/5
	i.-medin 139/4
	i.-en 190/10
	i.-enler 182/1,1,2,3,4,5,6,7
	i.-er ise 172/10
	i.-erse 141/4, 147/2, 184/4
	i.-seyidi 180/6
	i.-mez 158/3

	i.-medüm 167/7
	i.-medi 182/1, 186/9
	i.-meye 184/1
iriş-	erişmek, ulaşmak, kavuşmak
	i.-ür 164/5
	i.-düm 182/3
	i.-di 143/7, 159/1
	i.-dük 169/1
	i.-em 144/2, 164/4
	i.-e 176/2, 191/6
	i.-eyidi 149/5
	i.-emezem 194/3
	i.-mege 164/1
irür-	erdirmek, eriştirmek, yetiştirmek
	i.-ür 187/1
	i.! 172/12
	i.-ünüz 170/2
	i.-se 180/7
	i.-em 139/4
	i.-e 166/7
	i.-ür ise 140/1
isde-	istemek
	i.-rem 193/3
	i.-mez 197/5
istimālet	(A.) gönül çekme; tesellî etme, avutma
	i.-dür 158/3
istivā	(A.) müsâvî olma, denk olma, ortada ve tam bir derecede bulunma
	i. hattında 168/6
iş	iş
	i.-i 139/4, 190/8,9
	i.-i (iye.) 190/5
iş	eş, arkadaş
	i.-i (akk.) 187/3

işārāt	(A.) işāretler i.-ına 172/10	
işāret	(A.) işāret i. 159/1, i. ol- 160/1, 164/1 i.-dür 158/1,1 i.-i (iye.) 163/1	
işbā'	(A.) Arap nazmında, vezin veya kâfiye zarûretinden dolayı kelimeye bir harf katma i. 160/5	
işbu	işte bu, bu i. 136/5, 139/4, 153/6, 154/2, 157/5, 174/1, 179/1, 180/8, 185/2	
işid-	işitmek i.-ti 166/3	(krş. işit-)
işig	eşik, kapı önü, kapı i.-üñdür 184/2 i.-üñe 157/7 i.-üñde 183/1,1,2,3,4,5,6 i.-in 150/4 i.-inde 145/1	
işit-	işitmek, duymak i.! 153/6	(krş. işid-)
işmām	(A.) (tecvit ıstılâhında) biraz duyurma, çıtlatma; harfin sesini genizden hissettirme (krş. işmāme) i. 160/5	
işmāme	(A.) çıtlatma, sesi genizden hissettirme (krş. işmām) i. 180/3	
işve	(A.) işve, naz, edâ i.-ñ 188/5	
işvecūh	? i. kıl- 158/3	
it-	etmek, eylemek, yapmak i.-erem 143/4, 175/7 i.-er 140/6, 150/4, 167/10, 171/5, 186/11, 187/1,1,2,	(bk. nit-)

3,4,5,6,6,7,7, 190/1,1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,11

i.-miş 143/2

i.-dün 178/3

i.-di 142/1, 150/12, 155/3, 199/6

i.-em 147/5

i.! 147/1

i.-evüz 198/3

i.-elüm 144/2, 196/2, 198/5

i.-e 150/4, 182/3, 183/3, 190/6

i.-eler 182/5

i.-üp 166/9, 182/4

i.-üben 181/5

i.-ibenün 182/6

i.-eli 199/7

i.-icegez 163/2

i.-ene 196/1

i.-eydüm 180/6

i.-er ise 186/13

i.-erse 182/6, 187/7

i.-diyise 159/4

i.-me! 185/2, 188/1, 190/8

i.-megil 154/5

i.-meyelüm 144/4

i.-mek için 173/2

ittihād

(A.) birlik, bir olma, birleşme, uyuşma

i. ol- 162/4

iv

ev

i.-i (iye.) 163/2

i.-ine 168/4

iy

ey! (hitap edatı, nidâ)

i. 151/5, 186/6, 193/1

iyāl

bk. vech-i iyāl

iz

iz

i.-i tozu (iye.) 149/3

K

- kabûl (A.) kabûl
 k. 180/7
- kaçan ne zaman, ne vakit; nasıl
 k. 146/5, 153/1
 k. ki 143/2, 150/11, 187/6, 190/2
- kad (A.) boy (krş. kadd)
 k.-ümi 154/3
 k.-üne 185/5
- kadar (A.) kadar
 k.-dur 179/7
- kadd (A.) boy (krş. kad)
 k.-üñ (iye.) 186/11
 k.-üñi 171/2
 k.-üne 196/2
- kadr (A.) kadir, kıymet, değer
 k.-ini bil- 148/2
- kafâ (A.) kafa, akıl, zekâ, anlayış
 k. gerekmez mi 148/5
- kâfile (A.) kâfile
 k. 167/1
- kâ'il (A.) söyleyen, diyen
 k.-i (akk.) 153/6
- kâl (A.) söz, lâf (bk. kâl u kâl)
 k.-e gelme- "söz söylememek" 180/11
- kal- kalmak
 k.-uram 194/2
 k.-dı 189/2, 198/4
 k.-mışumuzu 173/4
 k.-ur ise 194/2
 k.-maz 140/5
- kal'a (A.) kale
 k.-sında 166/7

- kalb (A.) kalp, yürek
 k.-ine 151/3
- kallāş (A.) kalles, hfilekār, dnek
 k. 196/4
- kamçı kamçı
 k. 167/5
- kamer (A.) ay
 k.-e 140/4
- kāmet (A.) boy
 k.-i (iye.) 172/11
- kamu bütün, her, hepsi
 k. 150/9, 166/8
 k.-sı 193/2
 k.-sını 165/2
 k.-sın 157/10
- kan kan
 k. 157/8, 165/1, 186/2,9, 192/5, 193/1
 k.-a bulaş- 181/3
 k.-dasın 161/1 (II. mısra)
 k.-dan 157/3, 171/7
 k.-dan zge 197/5
 k.-um 149/4
 k.-umu 155/4
 k.-uma 172/12, 190/8
 k.-ı 191/7, 192/6, 197/5 (II.)
 k.-ıdur 197/4
 k.-ını 178/3
 k.-ın 181/3, 190/8
 k.-ına 149/2, 179/2
 k.-ıyle 158/4, 191/9
 k.-uñuz 170/2
- kan- kanmak
 k.-a gel- 181/3
 k.-a mı 192/1,5
- kancaru nerede, nasıl
 k. 170/3

kaṇḍ	(A.) şeker k. ol- 154/1,3 k.-ile 193/1
kaṇḍa	nerede k. 150/2 k.-sın 161/1, 162/1,1,1
kaṇḍan	neden k. 171/1 (II. mısırâ)
kaṇḍı	hani, nerede k. 145/1,1,2,3,4,5,6,7, 149/1,1,2,3,4,5, 178/3, 197/1,1,2,3,4,5
kaṇḍı	hangi k. 187/3
kaṇḍlu	kanlı k. 152/4 k. durur 149/2 k. gör- 152/4
kānūn	(A.) kânun, çalgı âleti k. için 198/5
kaṇḍlan	kaplan k. ol- 145/1
kaṇḍu	kapı k.-nda 165/1 k.-larından 158/1
kara	kara k. 142/4, 143/4, 146/3, 166/3 k. (ah k.) 168/3 k. kıl- 142/1,1,2,3,4,5
kaṇḍla-	yol kesip mal almak, yağmalamak k.-masa 142/5
kaṇḍānu	karanlık k.-da 137/6
kaṇḍār	(A.) karar k.-a gel- 191/2

karar-	kararmak, karartmak k.-a (istek) 191/2 k.-a (ger.) 177/5
karşu	karşı k. 137/4, 145/2, 172/6, 197/1 k.-ma 181/3 k.-sına 196/3
kasd	(A.) kast, kötü niyet k. it- 190/8
kaş	kaş k.-uñ 158/3 (iye.) k.-uñ yayın 150/8 k.-uñ yayına 167/4 k.-uñı 141/5, 171/2 k.-uña 168/2 k.-ı mihrābında 178/2 k.-ıyile 182/6, 190/5 k.-ları egrisiyile 142/3
kat	kat, huzur k.-ına (yidi k.) 172/9 k.-ında 141/7, 179/9
kat	(A.) kesme, bitirme k. it-- 182/3
kat-	katmak, karıştırmak k.-dı 189/2
kata	defâ k. 142/3
katı	katı, sert k. 157/15
kavs	(A.) kavis, yay k.-i (felegün k.) 150/8
kaygu	kaygı k.-ı yoh 169/5

kayur-

kaygılanmak, endişe etmek, merak etmek

k.-mağıl 153/3,7

kıl

kıl

k. 150/6, 199/8

k. eyle- 163/3

k. it- 181/5

k. kıl- 145/6,6, 193/3

k. yar- 137/2, 187/4

k.-dur 180/8

k.-ı 146/1

k.-a 150/5

k.-ı 181/5

k.-ı durur 175/5

k.-ın 144/2

k.-ına 157/5, 187/4

k.-ıyile 174/2

kıl

bk. kıl u kıl

kıl-

kılmak, etmek, eylemek, yapmak

k.-uram 194/1

k.-ur 138/7, 143/1,3, 144/1, 158/3, 159/2, 180/3,
185/4, 191/1

k.-urlar 171/3

k.-mışuz 199/3

k.-dum-157/5, 166/8, 178/2, 186/2

k.-duñ 148/3

k.-dı 138/6, 145/5,6, 148/4, 149/3, 156/2,5, 157/11,
159/3,3, 160/4, 172/5, 184/3, 186/2,9, 188/3,
190/9, 192/2, 193/4, 196/4,6, 200/1

k.-duh 169/6

k.-ısaram 174/5

k.-ısar 159/4

k.-am 167/5

k.! 153/4, 180/4, 192/1

k.-alum 199/5

k.-sa 142/3

k.-a 142/1,1,2,3,4,5, 147/2,4, 150/6, 180/1, 183/2,
193/3, 194/1

k.-alar 182/7
 k.-up 158/4
 k.-uban 197/2
 k.-ayidüm 178/4
 k.-ursam 167/11
 k.-ur ise 187/7
 k.-ursa 162/5, 190/3
 k.-maz 148/2, 177/3
 k.-madı 150/11
 k.-mayısar 139/3
 k.-magıl 153/4
 k.-ımazam 159/5
 k.-ımaz 189/3
 k.-mağun 145/6

kılın-

yapılmak, edilmek

k.-a (nisbet k.) 196/2

kıl u kâl

dedikodu

k.-e 168/5

kırân

bk. sâhib-kırân

kısm

(A.) kısmet

k. eyle- 194/4

kıssa

(A.) hikâye

k.-sı 138/5

kıyâm

bk. sâ'at-i rûz-ı kıyâm

kıyâmet

(A.) kıyâmet

k. durur 172/11

k. ol- 150/10, 164/5

kızıl

kızıl, kırmızı

k. 157/3

ko-

koymak, bırakmak

k.-mış 145/3, 175/6

k.-mışuz 199/2

k.-dum 196/3

ko <u>h</u> u	koku k. 180/7, 195/3 k.-sını 187/1, 190/10 k.-ları 167/10
ko <u>l</u>	kol k.-ı (akk.) 146/1 k.-ını 166/5 k.-ın 160/3 k.-larını 167/5
ko <u>l</u> ay	kolay k. 174/5
ko <u>ndar</u> -	kondurmak, misâfir etmek k.-dı 153/2
ko <u>nuş</u> -	konuşmak k.-da 166/1
ko <u>nuş</u> ğ	konuk, misafir k. ol- 149/1
ko <u>p</u> -	kopmak k.-ar 178/1 k.-a (istek) 183/6
ko <u>ş</u> -	koşmak k.-a yaya ir- 169/7
ko <u>y</u> -	koymak, bırakmak k.-a (istek) 183/5 k.-aydım 180/7 k.-madı 168/4
ku <u>ç</u> -	kucaklamak, sarmak k.-aram 146/1 k.-am 160/3
ku <u>l</u>	kul, köle k. 147/2, 154/5, 157/9, 176/5, 186/6 k. ol- 162/3 k.-a 147/2 k.-ıyam 140/4 k.-ından 156/3

• kulag	kulak k.-uma 165/4 • k.-umda 137/5 •
• kulle	(A.) kule k.-ye 160/4 •
• kullig	kulluk k.-a 147/2 • k.-ina 172/3 •
• kurbān	(A.) kurban k. 169/7, 182/6 k. ol- 156/4 •
• kurtar-	kurtarmak k.! 175/2,3 •
• kurtıl-	kurtulmak k.-a (istek) 143/5 •
• kuru	kuru k. 139/3 • k. kıl- 139/3 • k.-ya 139/3 •
• kuş	kuş k.-ca 166/2 •
• kuzgın	kuzgun k.-uñ (gen.) 153/2 •

K

ka' beteyn	bk. aşıya
ka' beteyn-i nerd	tavlanın iki Kâbesi; "Mekke'deki Kâbe ile Kudüs'teki Mescid-i Aksâ" k. ile 165/5
k'âferîniş	(F.) ki bütün yaratıklar k. 156/4
kâfî	(A.) kâfi, yeter k. durur 148/5
kâfir	(A.) kâfir k. 167/11
kân	(F.) kaynak, mâden k.-i (la'1 k.) 178/8
k'anı	ki onu k. 183/2
kâr	(F.) kâr k. it- 190/5
k'avla-	ki avlamak k.-ya 139/5
kef	(F.) köpük k.-ine 177/2
kefâret	(A.) kefâret, borç k. ol- 160/3, 164/3 k.-dür 158/2,2
kelâm	bk. 'âşık-ı mâ-lâ-keleâm
kem	(F.) kötü, fenâ k. 140/2
kemâl	(A.) kemâl, olgunluk, mükemmellik k.-i 176/5 k.-e 176/2
kemân	(F.) yay k.-i 178/7 k.-dan 171/6, 175/1

kemānī	(F.) yay gibi, yaya benzer k. kaşuña 168/2	
kemer	kemer k. 140/2 k. bağla- 140/2 k.-dür 179/1	
kemīne	(F.) zavallı, âciz k. 179/1	
kenār	(F.) kenar k.-a 167/7, 181/5, 191/6 k.-ı 145/6 k.-ına 146/5, 167/7 k.-ından 178/4	(krş. kenāre)
kenāre	(F.) kıyı, kenar k. kıl- 178/4	(krş. kenār)
ken'ān	bk. Yūsuf-ı ken'ān	
kendü	kendi, kendisi k.-yi 190/11 k.-ye çek- 171/5	
kerāmāt	(A.) kerāmetler k.-ına 172/4	
kes-	kesmek k.-iben 169/4	
kesil-	kesilmek k.-e (istek) 150/9	
keşf	(A.) keşif, bulup meydana çıkarma k. 138/6	
keşiş	(F.) keşiş, papaz k.-leri (zülfi k.) 187/3	
key	(F.) ne zaman, ne vakit k. 190/11	
ki	(F.) ki k. 136/4,4,5, 138/2,2,3,3,4,7, 139/2, 140/2,4,6,7,	(bk. k'ol, k'ani)

141/1, 143/2,2,6,7, 144/2,3,4,5, 146/3, 147/1,2,4, 148/4,
 149/2,4,5, 150/1,3,4,4,6,8,9,10,11, 151/2,3,5, 153/1,3,4,
 6, 154/2,3,5, 157/1,7,13, 158/3,4, 159/1,3,5, 160/3,
 161/3,4, 162/1,3, 163/3, 165/3, 166/2,5,7,8, 167/2,5,
 168/1,3,7,7, 169/5, 171/5, 172/2, 173/1,2,3,3, 174/2,3,4,
 175/1,5,6, 176/2,2,3,4, 178/1,5,7,8, 179/4,7, 180/3,5,8,
 13, 181/1,2, 182/3,3,5, 183/3,3,4,5,6, 184/1, 186/5,7,7,
 187/1,3,4,4,6,7, 188/2,4, 189/3,5, 190/2,4,6,6,7,9,
 191/1,4,5,9, 192/2,2,4,5, 193/4, 194/1, 195/1,3, 196/3,5,
 5,6,6, 197/4,5, 198/2,4, 199/1, 200/1

kim	ki (edat) k. 175/1, 176/5, 191/6
kim	kim (zamir) k. 139/5, 150/3, 167/7,11, 183/4 k.-e 155/2, 157/2, 193/4 k.-i 167/11,11
kimse	kimse k. 168/4
kimsene	kimse k. 158/3, 186/3
kimyā	(A.) kimyā k.-yiçün 152/1 k.-yile 166/6 k.-yı 138/7
kirpük	kirpik k.-i (iye.) 186/13, 191/1 k.-leri 159/2
kişi	kişi, kimse, insan k. 186/3 k.-nün 168/5
k'ol	ki o k. 162/5
köz	köz k.-leri 137/4

kūşe (F.) köşe
k.-yi 190/6

küfr (A.) küfür, kâfirlik, îmansızlık
k. ile 197/3
k. idügin 157/12
k.-dür 197/3
k.-i (gīsūsı k.) 170/3

küllî (A.) bütün
k. 191/1

L

- lahza (A.) lâhza, an, kısa bir zaman
1. 158/1, 191/2
- la'1 (A.) kırmızı, al; kırmızı renkli bir süs taşı; dudak
(bk. hal-i la'1, hokka-i la'1, leb-i la'1)
1. 178/8
1. ile lü'lü' düz- 181/4
1.-ün 141/7, 147/3, 179/3,5
1.-den 150/9
1.-ün 178/6, 196/6
1.-ünün 171/1
1.-ünü 196/2
1.-ünde durur 192/6
1.-i 149/2
1.-i şerâbi 190/2
1.-inün 197/5
1.-inden 137/1
- lâle (F.) lâle
1. 176/1, 180/1,1
- la'1-fâm (F.) al renkli, kırmızı renkli
1. 186/1
- la'1-i leb dudanın kırmızısı, kırmızı dudak
1.-ün (iye.) 153/3
1.-ün tek 156/2
1.-ünü 192/1
1.-ünden 180/13
1.-inün 137/3, 188/3
1.-leri 140/3
1.-leri hün-behâsı 155/4
- lâş (F.) yağma, çapul
1. 183/1
- lâşe (F.) leş
1. gerek 139/5
- latîf-nevâ bk. bülbül-i latîf-nevâ

lâzım	(A.) lâzım, lüzumlu, gerekli 1. 153/6
leb	(F.) dudak (bk. la'1-i leb, leb-i hayvân, leb-i la'1) 1. 157/6, 185/4, 192/3 1.-e 181/2 1.-üme 181/2 1.-ün 141/3, 143/6, 151/7, 156/2, 179/2, 181/3, 199/8 1.-ünçün 176/1 1.-ündür 152/3, 180/4 1.-ün idgâmi 180/3 1.-ün kanı 191/7 1.-ünün 191/5 1.-ün an- 157/2 1.-üni 152/4, 154/1, 195/1 1.-üne 151/2, 157/10, 158/3, 181/3, 186/10 1.-ünde 178/3 1.-ünden 167/3, 178/8, 180/6, 184/4, 191/3, 193/1 1.-i tek 198/3 1.-ine 172/12 1.-lerin 161/5, 162/2 1.-lerin ile 164/5 1.-lerin kanın 190/8 1.-lerini 157/8 1.-lerine 141/6 1.-lerinden 199/9 1.-leri 186/8 1.-leridür 181/2 1.-lerinin 197/4
leb-i hayvân	canlı, diri dudak 1.-a 195/1
leb-i la'1	kırmızı dudak 1.-üni 157/1
lem'a-i imân	imânın, inancın parıltısı 1.-a 182/7
leşker	(F.) asker 1.-dür 199/3

leyl	(A.) gece 1. idi 198/4 1.-i (akk.) 198/4	
leylî	bk. aşağıya	
leylî-i mecnûn	Mecnûn'un Leylâ'sı 1. için 198/4	
lezzet	(A.) lezzet, tat 1. al- 171/7	
lîk	(F.) lâkin 1. 164/2	(krş. lîkin)
lîkin	(F.) lâkin, fakat, ancak 1. 150/6, 156/4, 189/5	(krş. lîk)
lisâm	(A.) yüz örtüsü, yaşmak 1. 186/8	
lutf	(A.) lûtf 1. u ihsân 156/3 1. kıl- 147/2 1.-i (iye.) 139/3 1.-ını 171/2	
lü'lü'	(A.) inci 1. 186/9 1. düz- 181/4	

ma'ānī	(A.) mânâlar m. 178/1	
māh	(F.) ay m. 194/2 m.-uñ (iyelik) 185/1	(krş. meh)
mahāsīn	(A.) güzellikler m. 185/1	
mahbūb	(A.) sevgili m. ile 182/2	
mahmūr	(A.) mahmur, baygın m. 177/2	
mahv	(A.) yok etme, perişân etme m. eyle- 182/2	
makāl	(A.) söz, söyleyiş m.-e gel- "dile gelmek, konuşmak, ötmek" 176/4	
mānend	(F.) benzer, eş m. ol- 154/2	
mansūr	(A.) gâlip, üstün; Hallac-ı Mansur m. it- "asmak" 190/11	
manzūm	(A.) tanzīm edilmiş, dizilmiş, düzenlenmiş m. ol- 192/3	
mār	bk. tār ü mār	
ma'şūk	(A.) sevilen m. 194/4	(bk. aşağıya)
ma'şūk-ı bī-vefā	vefâsız mâşuk m.-yı 150/3	
māt	(F.) satranç oyununda yenilme m.-ına 172/8	
mecāl	(A.) güç, kuvvet, tâkat m. 168/4, 176/2 m.-e 168/7	

meclis	(A.) meclis, toplanılacak yer m.-ümüz 146/4	
mecma ^c -i subh	sabah noktası m. 186/4	
mecnūn	bk. leylī-i mecnūn	
meger	(F.) meğer, eğer, öte yandan m. 141/1, 146/3, 188/4, 199/6	
meh	(F.) ay m. 185/3	(krş. māh)
meknūn	bk. dūr-i meknūn	
melāhat	bk. mısır-ı melāhat	
memleket	(A.) memleket, ülke, il m.-ine 151/4	
menhās	m. 183/2	
merdān	(F.) mertler, insanlar, yiğitler m.-a 182/4	
merdüm	(F.) insan, adam m.-e karşı 137/4	
merdümlük	insanlık m. eyle- 142/5 m. it- 182/4 m. kıl- 197/2	
merhabā	(A.) merhaba m.-sı 149/1 m.-sı gerek 155/2	
mesānī	bk. seb ^c -i mesānī	
mest	(F.) sarhoş m. ol- 190/2, 195/2	
meşhūr	(A.) meşhūr, şöhretli, ün salmış m. durur 137/3	

mevcūd	(A.) mevcut, var olan, bulunan m.-dan 165/4
mey	(F.) şarap m. 146/1, 184/3 m.-den 191/5
meydān	(A.) meydan, alan m. 157/7 m.-i 182/4 m.-a 182/4
meyl	(A.) meyil, temâyül; sevme, tutulma m.-üme 148/3 m.-i 180/9 m.-ini 172/9
mezāk	(A.) tat duyulan yer, damak m.-a 184/4
mısr	bk. aşağıya
mısr-ı melāhat	güzellik Mısır, güzellik şehri m.-de 172/7
mihmān	(F.) misafir, konuk m. 197/5 m.-a 182/6
mihrāb	(A.) mihrap m.-ında 178/2
mis	(F.) bakır m.-ümi 138/7
miskīn	(F.) âciz, zavallı, beceriksiz m. 150/7, 199/4 m. it- 142/1, 166/9
miyān	(F.) orta; ara, aralık m.-i 178/4 m.-a 167/7, 181/5 m.-dan 175/5, 178/4 m.-uñğün 191/6

mīzān	(A.) burç, terazi burcu m.-da 185/3
mu'anber	bk. zülf-i mu'anber
mu'arref	(A.) târif edilmiş, anlatılmış m.-dür 141/7
mu'attar	(A.) ıtırılı, güzel kokulu m. ol- 166/4
muğayyebât	bk. aşağıya
muğayyebât-ı ilāh	Tanrı'nın gizliliği, görünmez şeyleri m.-uñ 163/1 (gen.)
muhāk	(A.) her arabî ayının son üç gecesi m.-a 184/1
muhakkar	(A.) tahkîr olunmuş, hakârete uğramış, kıymetsiz m. 141/6
muhāl	(A.) mümkün olmayan, olamaz, olmaz m.-e 180/6
muhālāt	(A.) mümkün olmayan, olmayacak şeyler m.-ina 172/1
muhālîf	(A.) muhâlefet eden, aykırı olan, uygun olmayan, zıt m. 185/5
muhammer	(A.) mayalanmış, yuğurulmuş m.-dür 199/5
muharrer	(A.) yazılmış, yazılı m. 141/4
muhayyer	(A.) Türk mûsikîsinde bir makam m. 184/2, 185/5
muhtāc	(A.) muhtaç m. ol- 192/6
muhtaşar	(A.) kısaltılmış, küçük, ehemmiyetsiz m.-dur 141/6, 179/5
mukanna'	(A.) peçeli m. durur 185/1

mukarrer	(A.) kararlaşmış, anlatılmış, bildirilmiş, sağlam m.-dür 199/9
murğ	bk. aşağıya
murğ-1 seher	bülbül m. 186/1
musavver	bk. rûh-1 musavver
mu'terif	(A.) itiraf eden, suçunu söyleyen m.-em 172/3
mutlak	(A.) mutlak, tek m. 189/4
mutrib	(A.) çalgı çalan, çalgıcı; şarkı okuyan m. 170/5
muttasıl	(A.) ulaşan, kavuşan, erişen m. eyle- "kavuşturmak" 153/5
müberka'	(A.) Türk mûsikisinde bir makam m. 185/5
mücemma'	(A.) toplanmış m. 185/1 m. ol- "toplanmak, bir araya gelmek" 185/3
mücessem	(A.) cisimlenmiş m. 141/8
mücrim	(A.) suçlu m. ol- 150/3
müdevver	bk. çerh-i müdevver
müferrih	(A.) ferahlık veren, iç açıcı, ferahlatıcı m. 184/4 m. sun- 180/13
mühmel	(A.) boş m. 158/4
mükerrer	(A.) tekrarlanmış m. 141/3 m. ol- 140/6 m.-dür

mül	(F.) şarap, içki m. 147/3
mülemma'	(A.) karışmış, alaca, renk renk; parlak m. kıl- 185/4
mülmül	(F.) eski ve sert şarap; keskin, tesirli bir ilaç m.-e 147/3
münekker	(A.) bilinmeyen, belli olmayan m. 141/7
münevver	(A.) nurlandırılmış, aydınlık, parlak m. ol- 141/1
münkir	(A.) inkâr eden; inanmayan, dinsiz m. ise 172/4
mürîd	(A.) mürid, bağlı olan, bağlı m. ol- 185/4
müsellem	(A.) teslim edilmiş, verilmiş m. kıl- 199/3
müsemmer	(A.) çivilenmiş, saplanmış m. 141/5
müşemma'	(A.) mumlaştırma m. ol- 185/2
müşemmer	(A.) m.-dür 199/6
müşevves	(A.) karışık, karmakarışık, düzensiz m. it- "karıştırmak" 187/1 m.-em 175/3
müşkil	(A.) müşkül, güç, zor m.-dür 157/13 m.-e 181/1 m.-i 157/13
müşkîn	(F.) miskli, misk kokulu; siyah, kapkara m. 190/11
müzehheb	(A.) yaldızlanmış m. it- 143/2
müzeyyen	(A.) süslenmiş, süslü m. ol- 167/1

N

- nāgehīn (F.) ansızın, birdenbire
n. 168/3
- nakl (A.) söyleme, anlatma
n. eyle- 159/5
- nakş bk. aşağıya
- nakş-ı hudāvend Allah'ın eksiltmesi, azaltması
n. ol- 154/5
- nakş (A.) nakış, resim
n. ile 189/4
n.-uñ (iye.) 184/3
- nāle (F.) inleme, inilti
n.-den 166/8
- namāz (F.) namaz
n.-ı kıl- (akk.) 178/2
- na'ra-i şābāş beğenme nârası, âferin sesi, bağırması
n. 183/6
- naşihat (A.) nasihat, öğüt
n. vir- 151/5
- nāz (F.) naz, işve, cilve
n.-a 188/1
- nazar (A.) bakma
n. kıl- 153/4, 177/3, 194/1
- nāzük (F.) nâzik
n. 137/1,1,2,3,4,5,6,7, 157/15, 159/1, 167/4
- ne ne, nasıl (bk. nit-, nol-)
n. 140/3, 141/4, 142/3, 150/6, 157/5, 158/4, 159/3,
162/5, 167/2,6, 173/1,2,3,3, 175/1, 179/2, 180/1,
1,8, 187/7,7, 188/5, 189/2, 190/4,5, 191/1,2,3,
193/5, 196/2,2,6, 199/4,5
n.-yiğün 193/2
n.-dür 144/5, 153/6
n.-ye 166/3

	n.-yedür 171/4	
	n.-sine 177/4	
neçün	niçin, neden	
	n. 185/1, 186/2, 195/3	
nefes	(A.) soluk alacak kadar geçen zaman, an	
	n. 138/3	
nefs	(A.) nefis	
	n.-üne 186/6	
nerd	bk. ka' beteyn-i nerd	
nesh	bk. hat(t)-ı nesh	
nesim	(A.) rüzgâr	(bk. bād-ı nesim)
	n. 172/5	
	n.-üm 200/1	
nesne	nesne, şey, bir şey	
	n. 197/5	
nevā	(F.) nağme	
	n. düz- 170/5	
nevbet	(A.) nöbet	
	n. degür- 147/1	
nev-rüz	(F.) nevrüz, ilkbahar	
	n. 141/1	
ney	(F.) ney; kamlıç	
	n. 154/3	
ney-şeker	(F.) şeker kamlıç	
	n. 154/3	
niçe	nice, nasıl, ne kadar	(krş. nişe)
	n. 147/2, 152/4, 153/7, 166/1, 189/1,3, 193/1, 195/2	
	n. ki "nasıl ki, ne vakit ki" 136/4, 151/3, 161/4, 174/3	
	n.-si 143/5, 194/3	
nigār	(F.) (resim gibi güzel) sevgili	
	n.-ı 145/4	
	n.-a 144/3, 149/1, 158/2, 173/1	

nigārā	ey sevgili n. 178/7, 180/3,9, 197/3, 199/1,1,2,3,4,5,6,7,8,9
nihāyet	(A.) nihāyet, son n.-e 164/5
nire	nere n.-de 178/8
nisbet	(A.) nisbet, kıyaslama n. 171/3 n. kıl- 157/5, 180/1 n. kılın- 196/2
nişāne	(F.) nişan, iz, alâmet, belirti n. 167/4, 181/1
nişe	nice, nasıl (krş. niçe) n. 169/2
nişeste	(F.) oturmuş, oturan n. ol- 184/3
nit-	ne etmek, ne yapmak n.-er (nider) 172/10 n.-elüm (nidelüm) 143/1,1,2,3,4,5,6,7, 164/4, 188/2
nizām	(A.) dizi, sıra n. 186/10
nokta	(A.) nokta, nokta kadar küçük n. 174/2 n.-sına 188/4 n.-sıyam 172/3
nol-	ne olmak n.-a "ne olur, ne çıkar, şaşılır mı" 137/5, 142/5, 147/5, 149/2, 159/4, 161/2,3, 163/2, 166/6, 167/11, 172/4,7, 179/6, 180/11, 182/4,6, 186/4,13, 188/3, 193/5, 194/2, 196/5,198/3
nüh	(F.) dokuz n. felek 141/2

0

od	ateş o. 196/3,5 o. ile 186/4 o.-a 143/4, 153/7, 154/3, 198/2 o.-uñ içinde 166/6 o.-uña 154/3, 164/2 o.-ı 136/4, 138/7 o.-ıdur 177/1 o.-ın 191/4 o.-ına 151/1, 152/1, 155/3, 166/2 o.-lar 167/2
oğra-	uğramak o.-dı 154/2 o.-ya 177/5
oğri	hırsız o. 167/11, 171/4
oh	ok o. 168/2, 169/7 o. ile 169/7 o. at- 175/1,1 o. ur- 179/6 o. idi 171/6 o.-ı 137/4, 178/7 o.-uñı 175/6 o.-ı 174/3, 183/2, 188/4 o.-ını 171/6 o.-ına 167/4, 169/7, 181/1, 183/3, 199/9 o.-larıyla 161/1
ohı-	okumak o.-dum 178/2
ohla-	oklamak, ok ile vurmak o.-dı 142/1
ohşas	taklit etme, benzeme o. it- "benzetmek" 187/4

- ol
- o (bk. k'ol, k'anı)
- o. 137/3, 143/1, 145/3,4, 150/7, 155/1,2, 166/8,
172/11,12, 174/2, 179/7, 180/6, 181/2, 183/6,
186/2, 187/6, 188/1, 190/9, 192/5, 193/4,
194/1, 196/5, 197/5
- o.-dur 140/7, 191/5
- anuñ 137/1,1,2, 138/2,6, 151/3,6, 155/3, 157/13,
160/2, 163/3, 166/2, 172/2,6, 186/13, 188/3
- anuñçün 179/3, 185/4, 187/5
- anı 138/3, 143/2, 157/3,4, 159/3,4,5, 174/2,3,5,
178/1, 179/7, 185/2, 186/7, 187/3, 195/2, 196/5,6
- onı 187/4
- aña 137/5, 150/2, 152/4, 161/2, 166/9, 167/9,
170/4, 173/3, 174/4, 186/2,3, 187/5, 191/3
- anda "onda, orada" 157/13, 178/2, 183/2
- andan "ondan, oradan" 146/2, 149/2, 171/5, 175/1,
188/3
- andan durur 176/3
- olaruñ 163/3
- ol- (bk. nol-)
- olmak
- o.-uram 190/2
- o.-ur 136/4,4, 154/1,1,2,3,4,5, 178/8, 186/7,
191/3,5,6, 194/3,3
- o.-miş 145/1, 191/9, 195/1
- o.-mişdur 141/1
- o.-dum 179/4
- o.-duñ 144/4
- o.-dı 144/4, 149/1,3, 150/2,3,6,7, 152/3,4, 153/3,
155/5, 156/3,3, 162/4, 164/1,1,2,2,3,4,5,
166/4, 167/1, 174/1,1, 185/3,3,4, 186/12,12,
199/8, 200/1
- o.-duğ 172/5
- o.-ısardur 195/2
- o.-sun 141/4, 156/4, 168/6, 193/5
- o.-sa 160/5
- o.-am 162/3
- o.-asın 137/6

o.-a 140/6,7, 141/3,3, 147/4, 150/4,10, 174/2, 181/5,
 182/2,183/1,2,186/2,4,188/4,5,192/3,4,6,196/1,1
 o.-a mı 136/5, 196/6
 o.-ıban 146/2
 o.-alı 141/2,175/3, 184/3
 o.-an 140/4, 177/4, 190/7
 o.-ana 151/1
 o.-mışıduh 169/3
 o.-ayidi 160/1,1,2,3,4,5
 o.-aydı 174/4
 o.-ursam 139/4, 164/5
 o.-ursa 153/5, 169/5, 176/2, 186/9
 o.-dum ise 196/4
 o.-diyise 163/2
 o.-diyse 185/2
 o.-madı 160/5, 190/2
 o.-ma! 186/6
 o.-mayasın 143/2
 o.-maya 144/5, 146/3, 167/4, 190/7
 o.-maz isen 144/5
 o.-mazsa 191/3
 o.-ımaz 194/4
 o.-mağa 150/7
 o.-mamağ 194/4

orta orta
 o.-da 146/5, 191/6

ortalıh ortalık
 o.-da 139/5, 164/4

otur- oturmak
 o.-uñ 173/5

otuz otuz (30)
 o. iki 192/4

oyna- oynamak
 o.-duğın 166/3

oyun oyun
 o.-nın (ip oynın) 166/9

ö

öğret-	öğretmek ö.-ür (öğredür) 166/9
öl-	ölmek ö.-ürem 152/1,1,2,3,4,5 ö.-elüm 198/4 ö.-esinüz 170/1
ölç-	ölçmek ö.-em 176/2
ömer	(A.) ikinci halife Hz. Ömer ö.-e 140/5
ömr	(A.) ömür ö.-üm 176/2 ö.-ümüze 186/12
öñdin	önden, önce ö. (binden ö.) 150/11
öp-	öpmek ö.-erem 175/5 ö.-düm 161/3 ö.-eyim 158/2
ört-	örtmek, kapamak, kapatmak ö.-er 157/12
öz	öz, kendi ö. 170/2 ö.-üm 152/2 ö.-ümi 152/2 ö.-ün 161/5 ö.-ini 190/7,10,11 ö.-in 150/12 ö.-ine 156/5, 187/4 ö.-lerini 182/5
özge	başka ö. 143/3, 159/3, 197/5 ö.-ye 164/3

P

- pā (F.) ayak
p.-sı (dest ü p. yoh) 143/5
- pā-bend (F.) ayak bağı, köstek, engel
p. ol- 154/1
- pālūde (F.) süzölmüş
p. kıl- "süzmek" 184/3
- pārele- parçalamak, yırtmak
p.-ye (bağrumı p.) (istek) 193/2
- pāy bk. pāy-ı dār
- pāy-dār (F.) dāim, devamlı; ulu, yüce
p. it- 190/11
- pāy-ı dār darağacının dibi
p.-da 190/11
- perde-serā (F.) şarkı söyleyen
p. 152/5,5
p.-yiçün 152/5
- pergār (F.) pergel
p. ile 188/5
- perī (F.) peri
p.-nün 144/3
- perīşān (F.) perişān, dağınık, karışık; kederli
p. durur 166/3
p. kıl- 192/2
- pertev (F.) ışık, parıltı
p.-i yohdur (iye.) 137/6
- pervā (F.) ilgi, bağ
p.-sı 192/4
- pervāne (F.) pervane, geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek
p. 196/3
p. gerekdür 183/5

- pes (F.) o halde, böylese, pekâlâ
p. 186/2
- peyvend (F.) ulaşma, kavuşma, varma
p. ol- 154/4
- peyveste (F.) ulaşmış, bitişik
p. 168/2, 190/5
- pinhānī (F.) gizliliğe âit
p. 196/6
- piyāde (F.) yaya
p. kıl- "yürütmek" 190/9
- piyāle (F.) kadeh
p. 176/1
- pürek
p. kıl- 158/4
- pür-hande (F.) çok gülen
p.-sin 161/5
- pür-şüküfe (F.) çiçek dolu, çiçekli, çiçek içinde
p.-dür 166/4

R

- rab(b) (A.) Rab, Allah, Tanrı
r. (yā r.) 172/12
- rāh (F.) yol
r. 194/3
- rahm (A.) merhamet, acıma, koruma
r. it- 183/3
- rakīb (A.) rakip, düşman
r. 193/1
- rāst (F.) doğru
r. 171/2, 173/5, 185/5
r. m1 157/9
- refref (A.) dalları salkım salkım olan ağaç
r.-ine (cennet r.) 177/4
- reng (F.) renk
r.-i 189/4 (iye.)
r.-ini 157/3, 171/1
- rengin (F.) renkli
r. ah- 190/4
- resen (F.) ip, urgan, halat
r.-de (müskīn r.) 190/11
- resen-bāzī (F.) iple oynayan, ip cambazı
r.-yi 183/6
- reş(ş) (A.) serpme
r. it- 187/5
- revā (F.) uygun, yakışır, yerinde
r. m1 167/8
r. kıl- 169/6
- revāk (A.) revak, çardak, sundurma
r.-a 184/3
- revān (F.) akan, akıp giden (bk. rūh-1 revān)
r. 192/1
r. kıl- (kan r. kıl-) 186/9

reyhān	(A.) fesleğen r. 157/1
rızā-yı huzā	Allah'ın rızāsı, Tanrı'nın isteği r.-ya ir- 169/6
rind	(A.) rind, kalender, eren r. ol- 196/4
risāle	(A.) risāle, mektup r. yaz- 180/12
rivāyāt	(A.) rivāyetler, söylentiler r.-ına 172/5
rivāyet	(A.) rivāyet, söylenti, haber r. kıl- 159/5 r.-i (iye.) 163/3
rūh	(A.) ruh, can, nefes (bk. rūh-ı muşavver, rūh-ı r.-umı 153/5 revān) r.-ūna 153/5
ruh	(F.) yanak, yüz, çehre; anka kuşunun adına verilen satranç taşlarından biri r. 172/8 r.-ūna 172/8 r.-ları 190/9
rūh-ı muşavver	cisimlenmiş ruh r. 141/8
rūh-ı revān	akıp giden ruh, can r.-dur 191/7
rūşen	(F.) parlak, aydınlık; açık, meydanda r. 157/12, 192/6
rū-şikeste	(F.) kırılmış, bozulmuş; mahzun, kederli r. 138/6
rū-yı zerd	(F.) sarı, sararmış, solgun yüz r. ile 165/1
rūz	bk. sā'at-ı rūz-ı kıyām

S, S, S

- sa'âdet (A.) saâdet, mutluluk
s. 158/1
s. ol- 164/2
- sâ'at-i rûz-ı kıyâm kıyâmet gününün zamanı, kıyâmet vakti
s. 186/11
- sabâ (A.) sabâ, gün doğusundan esen sabah rüzgârı
s. 157/7, 159/5, 187/5,6
s. yili 179/4
s.-yile 166/3
- sâbit (A.) sâbit, hareketsiz, kımıldamayan
s. it- 178/3
- sabûhî (A.) sabah içkisiyle dolu kadeh
s.-yi 166/7
- saç saç
s. kılı durur 175/5
s.-i 166/9
s.-un 141/3, 151/7, 186/12, 187/7, 192/2, 193/3, 195/3
s.-uñ ile 154/2, 180/13
s.-uñ girihinden 164/1
s.-uñ hindüsü 199/6
s.-uñ kılın 144/2
s.-uñı 157/12, 166/3
s.-uña 143/5
s.-uña (kara s.) 143/4
s.-ı 157/13, 170/4, 198/4
s.-ına 146/2, 150/7
s.-ında 152/2, 188/1
s.-ından 180/7
s.-iyile 163/3
s.-ları tolaşığı 140/6
s.-larının 143/7
- saç- saçmak, dağıtmak; seçmek
s.-ar 146/3, 167/2
s.-a bil- "seçebilmek" 183/4

- saçu düğün ve şenliklerde saçılan maden, para gibi şeyler
s. 197/4
- şaf(f) (A.) saf, sıra, dizi; bir sıraya dizilmiş asker
s.-ına (düşmen s.) 177/5
- şafâ (A.) sefâ, zevk, keyif
s. 150/12
s.-yiğün 152/2
s. bul- 146/4, 150/4, 165/1,1,2,3,4,5
s. gerekmez mi 148/1, 151/3
s.-yı 150/12
s.-ya ir- 169/2
s.-yile 147/2, 166/7, 173/2, 175/7
s.-sı 149/4
s.-sı gerek 155/1
s.-sı yoh 143/2
- şag sağ, sağ taraf
s.-dan 146/5
- şâhib-cemâl güzellik sâhibi, güzel
s.-e 180/5
- şâhib-kırân (F.) her zaman başarı kazanan hükümdar
s.-lîh 185/3
- şâhir (A.) büyücü
s. 167/11
- şahla- saklamak, gizlemek; hesaplamak, tanzim etmek
s.-r 178/7
s.-yan 172/4
- şahv (A.) kendine gelme, ayılma; (tasavvufta) sekr (kendinden geçme) hâlinin zıddı olup bîhudluk (kendinden geçme) hâlinde sonra his âlemine tekrar dönme
s. ol- 182/2
- şâ'id (A.) kolun dirsek ile bilek arasındaki kısmı, kol
s.-ün için 158/2
s.-lerün 174/5
s.-lerünle 153/7

sā'il	(A.) akan, akıcı; dilenci, yoksul s. gözüm yaşına 153/4 s.-i (akk.) 153/4
sāk	(A.) baldır, bacak s.-ını 158/2
sākī	(A.) sakī, kadeh, içki sunan s. 158/2, 170/5, 177/2, 186/1 s.-nūñ 162/5
sal-	salmak, salıvermek, bırakmak; dolamak; (kenara) çekmek; düşürmek; daldırmak s.-dı 166/5, 181/5, 187/4 s.: 153/7 s.-arsa 160/3 s.-ma! 175/4
salın- (salın-)	salınmak, sallanmak s.: (tur s.) 150/10 s.-ma! 175/4
sāmān	(A.) rahatlık, dinçlik s.-a (ser ü s. ir- "rahata ermek") 182/1
san-	zannetmek, farzetmek, düşünmek; saymak s.-uñuz 170/1,4 s.-asın 175/5 s.-ma! 179/7
saña	bk. sen
sanem	(A.) put gibi güzel sevgili s.-üñ zülfini 187/1
sanemā	(F.) ey sevgili s. 147/1, 183/1, 187/7
sat-	satmak s.-uñuz 173/1 s.-maz mısın 166/4
sātın-	satılmak s.-a 172/7
savur-	savurmak

	s.-ur (göge s.) 187/2
sāy	bk. zūlf-i semen-sāy
sa'y	(A.) koşma, yürüme (Hac'da "Safa" ile "Merve" arasında) s. it- 150/4
say-	saymak s.! (hiçe say- "yok kabul etmek") 174/2
sayd	(A.) av, avlama, avlanma s. kıl- 145/5
sāye	(F.) gölge s. 195/1
seb'	bk. aşağıya
seb'-i meşānī	yedi âyetten meydana gelen ve Kur'an'ın ilk sûresini teşkil eden "Fâtiha" sûresi s. ohı- 178/2
sebze-zār	(F.) yeşillik, çayır, çimenlik s. it- 190/1
sefīne	(A.) gemi, vapur s. 177/1
segirt-	seğirtmek, koşmak s.-di 143/7
seher	(A.) seher, sabah, tanyeri ağarmadan biraz önceki vakit (bk. murğ-i seher) s. 186/12 s. vaktine degin 194/1
selām	(A.) selām s. 186/3
selīm	(A.) sağlam, kusursuz, doğru s. 186/3
semen	bk. zūlf-i semen-sāy
semender	(F.) ateşte yaşayan bir masal hayvanı s. gibi 166/2

sen	sen s. 137/6, 141/8, 143/2, 151/3,4, 153/6, 161/3,4,4, 162/2,4, 174/2,3, 175/7, 185/5, 186/9, 194/4 s.-sin 154/4 sinũ "senin" 143/4, 157/1, 162/3, 164/2, 165/4, 167/7, 171/2, 189/3, 193/1, 199/5 sinũ için 166/8, 175/7 sinũğün 172/7 sinũ ile 144/2, 147/5, 189/5 sinũle 177/4 sinũ tek 156/4 sini 156/1, 161/3, 162/1, 180/1, 188/5 saña 156/4, 162/5, 169/7, 184/5, 185/3, 186/6, 192/1, 194/4, 199/3 s.-de 162/4 s.-den 186/7
seng	(F.) taş s.-i (akk.) 189/5
ser	(F.) baş; uç; tepe (bk. ender-ser-i 'ışk, terk-i ser) s. 182/1
serāy-perde	(F.) ? s. 152/5
serbāzā	(F.) ey cesur, ey yiğit, ey asker s. 182/5
ser-ber	(F.) baş götüren s.-dür 199/2
serd	bk. dem-i serd
ser-gerdān	(F.) başı dönen, serser, şaşkın, perişan, sefil, serseri, yersiz yurtsuz s. 197/1 s. ol- 141/2
serhoş	(F.) sarhoş s. ol- 191/9
ser-keş	(F.) baş kaldıran, dikbaşlı, inatçı s. 187/3

serv	(F.) servi, selvi; sevgilinin boyu s. 196/2 s.-üne 157/9
servi	servi, selvi s. gibi 173/5
sev-	sevmek s.-mişem 156/1 s.! 166/5 s.-e 150/3 s.-eni 141/5
seyl	(A.) sel s. ah- 185/2 s. ol- 174/1
sezā	(F.) münâsîp, uygun, yaraşır, lâıyk s. gerekmez mi 151/7
si-	kırmak s.-yalı 186/9 s.-yana 167/6
şıdk	(A.) doğruluk, yürek temizliđi s. ile 181/2 s.-uma 148/1
şığ-	şığmak s.-maz 167/3
şığın-	şığınmak s.-dı 169/4
şın-	kırılmak s.-ur ol- "kırılmak" 186/9
şırça	şırça s. durur 167/6 s.-yı sı- 167/6
sihr	(A.) sihir, büyü s. ile 156/5, 157/11, 195/3 s.-e 171/3 s.-i 193/4

sikke	(A.) para üzerine vurulan damga s. ur- 166/6
silsile	(A.) silsile, zincirleme olan şey, art arda gelen şeylerin meydana getirdiği sıra, dizi s. 193/5 s.-dür 193/5
sindān	(F.) örs s. 157/15
sīne	(F.) sīne, göğüs, yürek s. 189/5 s.-ye 189/5
sīne-ber-sīne	(F.) sīne sīneye, gönül gönüle; sarmaş dolaş s. ol- 177/4
sini	bk. sen
sinūñ	bk. sen
sipāhān	(F.) askerler, ordu s. 184/2
sitāre	(F.) yıldız s. 191/4
siyāh-kāre	(F.) günahlı, günahkār, suçlu s.-yi 190/5
siz	siz - s. 170/5 sizūñ 170/3 sizden 156/3, 165/3
sohbet	(A.) sohbet, arkadaşlık s. it- 173/2
sol-	solmak, sararmak s.-a (beñzi s.) 146/5
sonra	sonra s. 159/4
sor- (sor-)	sormak; emmek s.-dum 157/3

	s.-ısaram 151/2	
	s.! 186/5	
	s.-asın 153/6	
	s.-a gör- (ger.) 178/8	
	s.-ıcağaz 157/6	
	s.-ar isem 149/2	
	s.-ma! 175/4	
	s.-ma! 195/1	
	s.-mağıl 153/6	
sorışdur-	sořuşturmak	
	s.-ursa 178/3	
sög-	söğmek, sövmek	
	s.-sün 155/2	
söyle-	söylemek	
	s.-di 147/5	
	s.-yicek söz 137/2	
	s.-mez 178/1	
	s.-me! 171/1, 175/4	
söz	söz, lâf	
	s. 137/2, 141/3, 150/9,9, 159/5	
	s.-i 144/4	
	s.-ümi 167/9	
	s.-ün 165/4	
	s.-i 140/6	
	s.-in kat ^c it- 182/3	
	s.-in 137/5	
	s.-ler 192/3	
	s.-leri 137/1,5,5	
su	su	
	s. (od ile s.) 186/4	
	s.-yı 187/2	
	s.-yın 187/5	
subh	(A.) sabah	(bk. mecma ^c -i subh)
	s.-a 166/7	
	s.-i 136/5	

suç	suç s.-1 var (iye.) 179/2
sūd	(F.) fayda, kâr, kazanç s. u ziyāndan 175/2 s. u ziyānın 175/2
suffe	(A.) sofa s.-nün 155/1 s.-de 143/2
sula-	sulamak, ıslatmak s.-dı 182/4
şulh	(A.) sulh, barış s. ile cengi 189/1
sun ^c	(A.) kudret, tesir s.-1 (hak(k) s.) (iye.) 188/5
sun-	sunmak, uzatmak s.! 170/5, 180/13, 186/1, 192/1
sūre	(A.) sūre, Kur'an'ın ayrıldığı 114 bölümden her biri s.-sinde 138/5
susa-	susamak s.-mışam 180/4 s.-dım 172/12 s.-mışı 180/4
sūbhān	(A.) Allah s.-a ir- 182/2
sūcā ^c	s. it- 199/7
sūci	içecek, tatlı şurup, şarap s.-sin dök- 158/4 s.-sinden 177/2
sūleymān	(A.) Hz. Süleyman s.-sın 151/4 s.-dur 177/3

sümbül	(F.) sümbül; sevgilinin saçı s. 190/10
sür-	sürmek, değdirmek, dokundurmak s.-er 189/1, 190/10 s.-düm 161/3
sürme	(F.) sürme, göze sürülen s. durur 137/7
süst	(F.) gevşek, tembel s. ol- 136/4

§

şābāş	(F.) takdir etme, beğenme, "âferin!" deme (bk. na'ra-i ş. 196/1 şābāş)
şafak	(A.) şafak, güneş doğmadan önceki alacalık ş. 191/8
şāh	(F.) şah, pâdişah; sevgili; satranç taşlarından biri ş. 194/1 (krş. şeh) ş. ile 172/8
şāhā	(F.) ey şah , ey sevgili (krş. şehā) ş. 153/4, 179/2, 180/10, 181/1, 185/1, 188/5, 192/6, 193/1
şāhin	(F.) şāhin, doğan, avcı kuş ş. 139/5
şahnalık	inzibat memurluğu, emniyet memurluğu ş.-a 180/14
şāne	(F.) tarak ş. 181/1
şebnem	(F.) çiy ş.-ün suyun 187/5
şecer	(A.) ağaç ş.-e 140/1,1
şeh	(F.) şah; sevgili (krş. şāh) ş.-ün bendesine 186/7
şehā	(F.) ey şah, ey sevgili (krş. şāhā) ş. 164/1, 179/7, 183/2,5, 184/1, 190/1,7, 197/1
şehlā	(A.) elâ göz(lü sevgili), tatlı şaşı ş. 168/3
şehriyār	(F.) padişah, hükümdar, sultan ş. it- 190/7
şeh-suvār	(F.) ata iyi binen; bir satranç terimi ş. it- 190/9
şeker	(F.) şeker (krş. şekker) ş. 141/3, 150/9, 179/3

	ş.-dür 179/3 ş.-e 140/6
şekker	(F.) şeker (nazımda bu şekilde de geçer) (krş. şeker) ş. 137/3, 161/5 ş.-le 157/2 ş.-inün 157/3
şem ^c	(A.) mum ş. 183/5 ş. eyle- 196/3 ş.-ün pertevi 137/6
şems	(A.) güneş ş.-i (akk.) 190/3 ş.-indeki 137/2
şerāb	(A.) şarap, içki ş.-ı (iye.) 190/2
şerār	(A.) kıvılcım ş.-a 191/4
şermsār	(F.) utangaç, mahcup ş. it- "utandırmak" 190/3
şifā	(A.) şifâ, derman ş. gerekmez mi 148/1,4, 151/1,2 ş. ol- 152/3 ş.-yi 172/10 ş.-ya ir- "şifâ bulmak" 169/1 ş.-sı yoh 143/1
şifāh	(A.) dudaklar ş.-ı (iye.) 152/3
şikār	(F.) av, avlama; ganîmet ş. kılma- "avlanmamak" 150/11 ş.-ı (iye.) 145/1,5
şimāl	bk. bād-ı şimāl
şimdi	şimdi ş. 145/7, 147/5, 151/5, 181/3

ş̄ir-h̄are	(F.) s̄üt içen, henüz memede olan ş̄.-siyem 140/3	
ş̄ir̄in	(F.) ş̄irin, tatlı ş̄.-dür 137/5	
ş̄iše	(F.) ş̄iše ş̄.-ye 189/5	
ş̄ol	ş̄u ş̄. 137/4,6, 138/2, 140/4, 150/5, 162/3, 165/5, 166/5, 169/7, 173/1, 178/4, 183/5, 184/1, 187/1, 192/3,4, 195/1	
ş̄öyle	ş̄öyle, öyle ş̄. 191/4,9 ş̄. ki 192/2	
ş̄undan	ş̄undan ş̄. ki 153/1	
ş̄ükr	(A.) ş̄ükür ş̄. eyle- 179/3	(krş. ş̄ükür)
ş̄ükr̄ane	(A.) ş̄ükran alâmeti, iyilik bilme nişânesi ş̄.-ler gerek ki 138/2	
ş̄ükür	(A.) ş̄ükür ş̄. (haka ş̄.) 169/3 ş̄. (haka ş̄. kıl-) 148/2	(krş. ş̄ükr)

T, T

tā	(F.) tâ, kadar, değin (bk. t̄a-be-kıyāmet) t. 146/4, 150/4,10, 168/2, 182/1,2, 186/10,10,196/7 t. ki "tâ ki, vaktâ ki, ne zaman ki" 140/2, 147/1, 150/10, 199/1
tā-be-kıyāmet	kıyāmete kadar t. 186/8
tabīb-i 'ışk	aşk tabîbî, aşk derdine çâre bulan t. 152/3
ta'bir	(A.) rüyâ yorma t. 138/4
tāc-ı tecerrüd	t. gözet- 186/6
tağ	dağ t.-a 169/4
tağyir	(A.) deęiştirme t. 138/3
tahammül	(A.) dayanma, katlanma t. kıl- 189/3
taht	(F.) taht t.-ında 177/3
tahte'l-'unk	boyun altı, gerdan altı t. 186/8
tāk	(A.) tāk, kubbe, kemer t.-da 175/6
tākat	(A.) tākāt, güç, kuvvet t.-i kal- 189/2
takdir	(A.) beğenme, takdir t. 138/1
taksir	(A.) kusur, günah t. ü günah 156/3
tala-	talamak, yağma etmek, yağmalamak t.-da 189/8

tamām	(A.) tamam, tam t. ol-"tamamlanmak, bitmek, sona ermek" 183/2
ta'n	(A.) ayıplama, yerme t. itme- 188/1
tan	tan, sabah vakti t.-a degin 193/3 t.-a kal- "sabahlamak" 194/2,2
ta'ne	(A.) sövme, yerme, çekiştirme , ayıplama t. ur- 140/4
tañrı	Tanrı, Allah t. 166/7
tanuhlıh	tanıklık, şahitlik t. vir- "şahitlik etmek" 192/5
tapu	zat, hazret; huzur t.-ñdur 144/4 t.-ña 145/7, 161/4, 164/4 t.-nda 185/1, 199/1 t.-ndan ayru 144/5 t.-ndan özgeye 164/3 t.-nuza 164/1
tār	bk. tār ü mār
tārāc	(F.) yağma, çapul, talan t. it- "yağmalamak" 199/6
tār ü mār	(F.) karmakarışık, dağınık, perişan t. it- "karıştırmak" 190/6
taş	taş, kaya; sert, katı t. 183/3,3, 196/2,7 t. bağırlu 148/3 t. yüregün 167/6 t. ile 169/2 t.-a 139/1 t.-lar at- 193/1
taş	dış t.-in (için t.) 182/2

taş-	taşmak t.-a 196/7 t.-a gerek 139/1
taşla-	taşlamak, taş atmak t.-ya 169/2
tat	tat, lezzet t.-ından (la'lün t.) 179/3
tatar	(F.) Tatar; atlı haberci t.-dur 179/6 t.-ı (iye.) 143/7, 190/6
tatlu	tatlı t. 157/8
tavāf	(A.) etrâfını dolaşma t. it- 150/4
tavīl	(A.) uzun t. itme- (sözi t. itme- "sözü uzatmamak") 144/4
tay	denk, eş t. ol- 174/4
tāze	(F.) tâze, körpe t. 157/15
tāziyâne	(F.) kırbaç, kamçı; vâsıta, sebep t. 167/5
tebessüm	(A.) tebessüm, gülümseme t. it- 147/1
tecerrüd	bk. t̄ac-ı tecerrüd
tedbīr	(A.) tedbir, çâre t. 138/1,1
tedvīr	(A.) döndürme, çevirme t. 138/2
tefsīr	(A.) tefsir, izah, açıklama, yorum; Kur'ân'ın mânâ bakımından izahı t. 138/5
te'hīr	(A.) tehir, geciktirme, erteleme

	t.-ũ ile 196/7
tek	gibi t. 156/2,4, 192/3, 198/3
teks̄ir	(A.) ok kırma t. 138/6
ten	(F.) ten, vücut t. 153/5 t.-i 145/6, 167/8 t.-de 141/8 t.-üm 154/2, 175/5 t.-ümi 145/6, 150/5, 181/5 t.-ũ 190/7 t.-üni 157/15 t.-ümüz engine 198/5
teng	denk, eř, eřit, benzer, uygun t. ör- 176/5 t. it- 180/6 t. ol- 194/3
ter	(F.) tâze t. 157/15
tercümān	(A.) tercüman t.-a 167/9
terk-i ser	başı terketme, bařtan eçme, vazgeçme; ölme t.-dür 179/1
teřbîh	(A.) teřbîh, benzetme t. it- 196/2 t.-i (akk.) 157/5
tımār	(F.) yara bakımı, iyileştirme t. kıl- 156/2
tîb-i yemān	Yemen kokusu t.-a 167/10
tîr	(F.) Merkür; ok, sevgilinin kirpięi (bk. aşağıya) t. (meh ü t.) 185/3
tîr-i hadeng	ok

	t.-i at- 189/1
t̄iz	(F.) tez, çabuk t. ol- 136/4
toğra-	doğramak t.-r 158/3
toğru	doğru t. 168/2 t.-ya 142/3
tokat	Tokat şehri t. kal'asında 166/7
tol-	dolmak t.-dı 157/2
tola-	dolamak t. i- 180/5
tolaş-	dolaşmak t.-uram 146/2 t.-ur 170/4 t.-dı 170/4 t.-ı gör- 171/7 t.-mağa 180/2
tolaşığ	dolaşık, düğüm t.-ı (saçları t.) (iye.) 140/6
tolın-	dolanmak t.-alı 191/8
tolu	dolu t. 146/1, 166/7, 177/2, 186/1 t.-dur 176/1
toprağ	toprak t. it- 143/4 t.-uma 155/3 t.-ın 187/2
toz	toz t.-ı (iye.) 149/3, 152/3 t.-ıyile 164/3

	t.-ları 137/7	
tübî	(A.) tûba ağacı	
	t.-yi 157/9	
tur-	durmak	
	t.! 150/10	
	t.-uñ 173/5	
tutağ	dudak	(krş. tutağ)
	t.-uñ (gen.) 157/3	
	t.-ındağı 145/5	
tutah	dudak	(krş. tutağ)
	t. 152/4	
tütiyâ	(A.) çinko	
	t.-yiçün 152/3	
	t.-sı 149/3, 165/3	
tuz	tuz	
	t.-ı (iye.) 137/3	
	t.-ları 137/3	
türk	Türk	
	t. ü frengi 189/2	
türvende	(F.)	
	t.-sin 161/3	

U

u	(F.) ve u. 139/3, 156/3, 165/1, 166/8, 168/5, 175/2,2, 182/2, 186/4	(krş. ü, vü)
uç	uç, son u.-ın 171/5 u.-ına 169/1	
‘ūd	(A.) ut ‘ū. it- 198/5	
‘umān	(A.) büyük, engin deniz, okyanus; Umman denizi ‘u.-a 198/1	(krş. ‘ummān)
‘ummān	bk. bahr-ı ‘ummān	(krş. ‘umān)
‘unk	bk. tahte’l-‘unk	
ur-	vurmak u.-ur 140/4, 141/2, 166/6 u.-dı 136/5, 150/12, 167/5, 179/6, 191/4,8 u.! 186/5 u.-am 189/5,5 u.-a 139/1 u.-up 169/5 u.-alıdan 180/14 u.-aydum 172/8	
uş	işte u. 157/14	
uyı-	uyumak u.! 150/10	
uzan-	uzanmak u.-a mı 192/3	
uzat-	uzatmak u.-ma! 147/3	
uzun	uzun u. 141/3, 190/4, 193/3	

Ü

ü	(F.) ve (krş. u, vii) ü. 137/5, 138/1, 143/5,6, 144/5, 145/1, 150/9, 151/7, 7, 153/2, 154/4, 156/3, 157/6,10, 159/1, 161/5, 163/1, 168/1, 169/5, 170/5, 171/2,7, 174/1, 175/3, 178/1, 182/1,2, 184/2, 185/3,4, 186/1, 189/2,2, 190/6, 192/2,3,5,6, 194/4, 195/2, 198/2
üç	üç (3) ü. ay 174/1
ümid	(F.) ümit ü. 140/7
üst	üst ü.-inde (üsdinde) 180/12
üşen-	üşenmek; usanmak ü.-ürem 189/5
üzüm	üzüm ü. bağı 153/6

V

vācib	(A.) vācib, yapılması gerekli olan v. it- 140/6
va'de	(A.) vāde, mühlet, tayin edilen zaman, müddet v.-siyile 169/3 (bk. aşağıya)
va'de-i vasl	kavuşma vādesi v.-uñ (iye.) 144/1
vakt	(A.) vakit, zaman v.-ine 194/1
var	var v. 179/2, 184/1 v.-dur 180/9,9 v.-dı 170/3 v. ise 141/4 v.-ise 173/1
var-	varmak, ulaşmak, gitmek v.-dı 145/7 v.-am 186/7 v.-a 192/4 v.-maz (dilüm varmaz "söyleyemem") 184/2 v.-maduğ ise 169/2
varlık	varlık; vücut v.-ı 199/2 v.-umuñ 187/2
vāsıl	(A.) erişen, ulaşan, kavuşan; (tas.) Hakk'a eren v.-ı (akk.) 153/1
vasl	(A.) kavuşma (bk. va'de-i vasl) v. ile 175/2 v.-ın 186/2
vāy	vāy! v. 177/5
vebāl	(A.) günah (bk. bād-ı vebāl) v.-e düşme- "günaha girmemek" 168/3

vech	(A.) sebep, vesfle v.-ile "vechile, sûretle, şekilde" 189/4 v.-iledür 142/4	(bk. vech-i iyāl)
vech-i iyāl	idâre başkanlığı v.-e 180/14	
vefâ	(A.) vefâ v. gerekmez mi 148/3, 151/1 v.-yiçün 152/1 v.-ya 169/1 v.-sı 148/2, 151/5 v.-sı gerek 155/1 v.-sı yoh 143/1	
velî	(F.) velâkin, lâkin, fakat v. 141/7, 152/2, 177/3, 179/5, 195/2	
veyâ	(F.) veyâ v. 141/8	
vir-	vermek v.-ürem 178/5 v.-ür 172/3 v.-di 140/5, 151/5, 174/4 v.-diler 165/2 v.: 144/2, 147/3, 153/3, 166/7, 177/2, 190/7 v.-e 139/2, 153/1 v.-eler 183/1, 192/5 v.-üp 182/1 v.-medi 182/1 v.-mediler 171/6	
virbi-	göndermek v.-rem 167/9	(krş. biribi-)
visāl	(A.) kavuşma, sevgiliye kavuşma v. 136/5 v.-e 160/5 v.-ün 184/5	

visālāt

(A.) kavuşmalar
v.-ına 172/2

vü

(F.) ve (krş. u, ü)
v. 138/1, 146/2, 152/5, 162/4, 167/4, 172/1,8,
173/1, 175/6, 178/7, 196/1

vücüd

(A.) vücut, varlık
v.-ı (akk.) 187/4
v.-um 180/11
v.-umı 175/7
v.-uña 186/6

Y

yā	(A.) yâ!, ey! (hitap edatı) y. rab 172/12
yaban	dışarı, kenar y.-a dök- 158/4
yağ	yağ y.-dan 146/1
yah-	yakmak y.-aram 154/3 y.-ar 150/1 y.-dı 155/3, 196/5 y.-a (istek) 196/3
yaha	yaka y.-sını yırt- "ağlamak, feryat etmek" 187/6
yahın	yakın y. gel- 192/2
yaşşı	güzel, iyi y. 167/10
yakīn	(A.) yakın, şüphesiz, iyice, sağlam y. 197/3
yākūt	(A.) yâkut, değerli bir süs taşı (kırmızı, sarı, beyaz, mavi renklerde olur) y.-a 196/2
yalan	yalan y. 157/2 y.-ı söyleme- 171/1
yalğuz	yalnız y. 179/7
yalvar-	yalvarmak y.-mazam 167/9
yan-	yanmak y.-aram 170/5 y.-ar 187/5

	y.-mışam 172/2
	y.-alum (oda y.) 198/2
	y.-uñuz 170/5
	y.-ıp (odına y.) 152/1
	y.-ıcañ (oda y.) 154/3
	y.-ana (odına y.) 151/1
	y.-mağa 183/5
yañak	yanak
	y.-uñ ile 182/7
	y.-uñı 157/14
	y.-uña 176/1
yandur-	yandırmak, yakmak
	y.-ur 177/5
ya'ni	(A.) yâni
	y. 158/3, 181/4
yapış-	yapışmak
	y.-up 181/3
yār	(F.) yār, sevgili
	y. 153/1, 155/2
	y.-uñ 172/9
	y.-a 182/3
	y.-uma 170/2
yar-	yarmak, yarık açmak
	y.-ar 187/4
	y.-aruz 137/2
yara	yara
	y. 191/1,1
	y. kıl- "yara açmak" 191/1
	y.-sını 174/3
	y.-sın 171/5
yara-	yaramak
	y.-r 150/7
	y.-rdı 180/2
yarah	hazırlık, techizat, levâzım
	y. düz- "levâzım düzmek, hazırlık yapmak" 156/2

yarala-	yaralamak y.-dı 156/2	
yāran	(F.) yāren, dost, arkadaş, ahbap y.-lar 173/5	(krş. yāren)
yarat-	yaratmak, vücûda getirmek y.-miş 188/5	
yāren	(F.) yāren, dost, arkadaş, ahbap y.-ler 169/2	(krş. yāran)
yas-	dağıtıp yaymak y.-arsın 151/3	
yaşan-	tertibat almak, hazırlanmak, karar vermek y.-a mı 192/2	
yasayış	niyet y. 151/3	
yasıl-	yayın kirişi gevşetilmek y.-a 150/8	
yaş	yaş, göz yaşı; ıslak y. 139/3, 165/1, 196/5,5 y. ile 186/13 y. dök- 196/7 y.-ı 144/1 y.-a 139/3, 155/3 y.-um 177/1, 190/4 y.-ı 169/5, 190/1,4 y.-ını 156/5, 193/5, 197/5 y.-ın 181/4 y.-ına	
yat-	yatmak y.-ur 166/6, 183/4 y.! 150/10	
yay	yay y.-a 169/7 y.-ın 150/8 y.-ına 167/4	

yay-	yaymak y.! 174/3
yaya	yaya y.-ya 169/4 y.-ları 143/7
yaz	hatâ, yanlış y.-a düş- "yanılmak, hatâya düşmek" 188/4
yaz-	yazmak y.-ar 180/12
yed	bk. aşağıya
yed-i beyzâ	en beyaz el, Hz. Mûsâ'nın Firavuna karşı mucize olarak görünen parlak eli y.-yı 174/5
yemân	bk. tîb-i yemân
yemânî	Yemen ülkesine ait, Yemen ile ilgili y. 167/10
yemîn	(A.) sağ, sağ taraf; sağ el y.-inden 191/9
yer	yer y.-de 197/3 (krş. yir)
yesâr	(A.) sol, sol taraf; sol el y.-a 191/9
yıl	yıl y.-lar 169/3
yılduz	yıldız y.-um 166/1 (krş. yulduz)
yırt-	yırtmak y.-a yahasını 187/6
yi-	yemek y.-rem 190/8 y.! 153/6
yidi	yedi (7) y. 172/9

ydür-	yetiştirmek, ulaştırmak y.-ün 173/1	(krş. yitür-)
yigirek	daha iyi, en iyi y. 137/7	
yil	yel, rüzgâr y.-e 153/1 y.-i (sabâ y.) 179/4	
yimiř	yemiř, meyva y.-in 140/1	
yine	yine, gene, tekrar, yeniden y. 138/1,3,4, 141/1, 143/7, 147/1, 150/2, 155/1, 163/1, 166/1, 167/1, 169/3, 170/2, 175/3, 176/4, 178/1, 181/5, 188/1, 193/1,1, 199/3	
yĩnile	yeni, yeniden, henüz y. 144/2, 167/1, 198/5, 200/1	
yir	yer y.-e 190/10 y.-de 197/2 y.-i 168/6 y.-ine 153/2	(krş. yer)
yit-	yetmek, yeterli olmak, kâfi gelmek y.-esi kıl- 148/3	
yitür-	yetiştirmek, ulaştırmak; tamamlamak y.-ür 195/3 y.-düm 183/6 y.-ün 173/2,4	(krş. yidür-)
yoh	yok y. 143/1,1,2,3,4,5,6,7, 144/3, 169/5 y. durur 156/4 y.-dur 137/6 y. mı 170/1	
yohsa	yoksa y. 170/2, 173/5	

yohsul	yoksul y. ile 195/3 y.-ın 195/3
yol	yol y. bul- 157/7 y.-a 189/1 y.-da 179/1 y.-ına 152/3, 153/1, 178/5 y.-ında 183/2
yoldaş	yoldaş, arkadaş y. 171/4
yular	yular y.-ın tola- 180/5
yulduz	yıldız (krş. yılduz) y.-ları 137/2
yūsuf	(A.) İsrâiloğullarından Hz. Yâkub'un oğlu olup kardeşleri tarafından kuyuya atılmıştır. (Mısır'da köle diye satılan, sahibinin karısı Zeliha'nın sevgisine karşılık göstermediği için zindana atılan, Mısır hükümdârının rüyâsını yormakla zindandan çıkıp Mısır'ın idaresini ele alan meşhur peygamber) y. 157/4
yūsuf-ı ken'ân	Hız. Yūsuf y. 172/7
yürek	yürek y. 181/3, 190/4, 191/9 y.-i 186/13 y.-de 187/2, 196/3 y.-üm kanı 192/6 y.-üm sücisinden 177/2 y.-üm yarasın 171/5 y.-ümün 149/2 y.-ümi 158/3,4 y.-ün 167/6 y.-i 191/1

yüz yüz (100)
y. 160/1, 179/7, 180/12, 186/3, 189/4
y. biñ 187/2

yüz yüz, çehre; gökyüzü
y.-üm 166/6
y.-ümi 143/4, 181/4, 196/3
y.-üme 185/2
y.-ün 138/5, 141/2, 186/12, 189/2, 195/2
y.-ünçün 183/5, 194/2
y.-ün günü 191/8
y.-üni 157/12,12, 164/5, 189/4
y.-üne 162/3, 180/10, 185/5
y.-ünden 184/3
y.-ünle 187/5
y.-i 166/3
y.-i güneşinde 152/2
y.-i zülfi 168/4
y.-ini 142/2
y.-in 190/10
y.-ine 172/4
y.-inde 186/4
y.-indeki (gök y.) 140/4
y.-leri 137/1

Z̄, Z, Z̄, Z̄

zāhid	(A.) zāhid, aşırı sofu, her türlü zevke karşı koya- rak kendini ibâdete veren z. iken 196/4
zāhir	(A.) dış yüz, görünüş, görünen, açık, belli, meydanda z. 182/2
zalām	(A.) karanlık z. 186/4
zamān	(A.) kefil, rehin, garanti z̄.-dur 178/6 z̄.-ı (akk.) 178/6
zān	(A.) ez an, ondan, ondan dolayı, onun için z. 138/6
zār	(F.) ağlayan, inleyen; ağlama, inleme z. ile 147/1 z̄.-ı (āh ü z.) 145/1 z̄.-ı 145/4
zehr	(F.) zehir (bk. aşağıya) z. 154/1, 183/1
zehr-i helāhil	öldürücü zehir z̄.-ı (akk.) 153/3
zemān	(A.) zaman z. 186/11
zemāne	(A.) zamāne, içinde bulunulan zaman z. 167/1
zemherīr	bk. bād-ı zemherīr
zemzeme	bk. aşağıya
zemzeme-i zīr ü bām	sazın en ince ve kalın telinin sesi, âhengi, nağmesi z. 186/1
zenehdān	bk. çāh-ı zenehdān
zengī	(F.) zenci z. 189/3,3

zer	(F.) altın z. 180/12, 181/4 z.-e 166/6
zerd	bk. rū-yı zerd
zerre	(A.) zerre z.-ce 189/3
zevāl	(A.) güneşin, başucunda bulunma zamanı z.-e 168/6
zībā	bk. dilber-i zībā
zihi	(A.) ne güzel, ne hoş; âferin z. 187/4, 195/1
zindān	(F.) zindan z. 157/4, 171/3 z.-a mı 192/7
zinde	(F.) zinde, dinç, sağlam, güçlü, kuvvetli z.-sin 162/1
zinhār	(F.) sakın, aman, aslâ z. 138/3
zîr	bk. zemzeme-i zîr ü bām
zîrā	(F.) zîrâ, çünkü (krş. zîre) z. 149/4, 155/5 z. ki "şundan dolayı ki" 154/5, 163/3, 166/2
zîre	(F.) zîrâ (krş. zîrā) z. ki "şundan dolayı ki" 144/5
zîre	(F.) kimyon z. 157/10
ziyād	(A.) ziyâde olma, artma, çoğalma, fazlalaşma z. ol- 144/4
ziyān	(F.) zarar, ziyan, kayıp z.-dan 175/2 z.-ın 175/2
zulmet	(A.) karanlık z.-e 152/2

- zühre (A.) Zühre yıldızı, Venüs gezegeni
z. 166/1
- zülāl (A.) saf, hafif, soğuk, güzel, tatlı su
z.-e 180/4
- zül̄f (F.) saç (bk. aşağıya)
z. 168/1
z. ile 186/4
z.-i 151/3
z.-üñ 192/7, 197/3
z.-üñ ile 182/5
z.-üñ hevāsı 190/1
z.-üñ içinde 197/1
z.-üñ koğusını 190/10
z.-üñi 151/6, 176/2, 182/7
z.-üne 179/4, 181/1
z.-ünde 180/10, 183/6, 199/3
z.-ünden 184/1
z.-i 153/2, 168/4, 177/5
z.-i keşişleri 187/3
z.-i kılı 181/5
z.-i ucın 171/5
z.-inüñ 190/6
z.-ini 172/5, 187/1
z.-ine 191/2
- zül̄f-i bī-karār kararsız zül̄f, saç
z.-i (akk.) 145/3
- zül̄f-i mu'anber anberlenmiş, güzel kokulu saç
z.-dür 199/4
- zül̄f-i semen-sāy yaseminimsi, yasemin gibi saç
z.-üñ (iye.) 195/1
- zünnār (A.) papazların bellerine bağladıkları uçları sarkık,
ipten örme kuşak
z. 182/7